

KATOLIČKI LIST

ZVONIK

GODINA: II

BROJ: 6

Subotica, travanj-april 1995.

Cijena: 2,00 N. din

PRVA USKRSNA TRKA

Prvog dana u tjednu rano ujutro, još za mraka, dođe Marija Magdalena na grob i opazi da je kamen s groba dignut. Otrči stoga i dođe k Šimunu Petru i drugom učeniku, kojega je Isus ljubio, pa im reče: "Uzeše Gospodina iz groba i ne znamo gdje ga staviše".

Uputiše se onda Petar i onaj drugi učenik i dođoše na grob. Trčahu obojica zajedno, ali onaj drugi učenik prestignu Petra i stiže prvi na grob. Sagne se i opazi povoje gdje leže, ali ne uđe. Uto dođe i Šimun Petar, koji je išao za njim, i uđe u grob... Tada uđe i onaj drugi učenik koji prvi stiže na grob i vidje i povjerova.

[usp. Ivan 20,1-10]

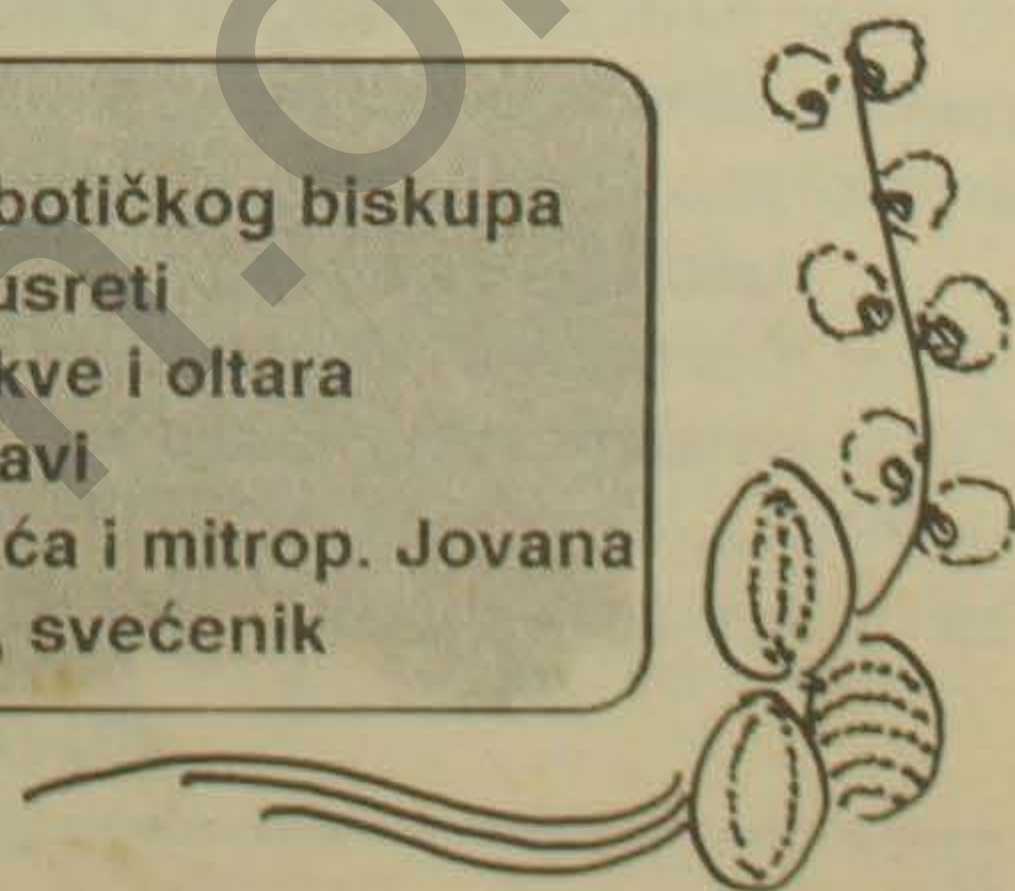
**OVO JE DAN ŠTO GA UČINI GOSPODIN
KLIČIMO I RADUJMO SE NJEMU! ALELUJA!**

SRETAN USKRS

**SVIM ČITATELJIMA,
PRIJATELJIMA I DOBROČINITELJIMA
ŽELIMO DA SUSRETNU
USKRSLOG GOSPODINA
I PRIME OD NJEGA
DAROVE MIRA I RADOSTI!**

IZ SADRŽAJA:

- * Uskrsna poruka subotičkog biskupa
- * Oživjeli obiteljski susreti
- * Vajska - posveta crkve i oltara
- * Žena - središte ljubavi
- * Susret kard. Kuharića i mitrop. Jovana
- * Umro Marko Vukov, svećenik

U KLONULE DUŠE VRATILA SE RADOST

Pošto anđeli objaviše pastirima da se Isus rodio, oni pohitješe vidjeti "događaj koji im obznani Gospodin". I dođoše u Betlehem i pronađoše novorođenče gdje leži u jaslama...

Kad Marija Magdalena dođe na grob i vidje da ondje nema Isusovog tijela odmah potrči k Petru i Ivanu obznaniti im što se dogodilo: "Uzeše Gospodina iz groba i ne znamo gdje ga staviše". Na tu riječ započinje utrka. Bijaše to prva uskrsna utrka. Sprinteri su Petar i Ivan. Petar je prvi krenuo, no Ivan ga dostiže i prestiže. Prvi stiže do cilja. Ivan je prestigao Petra i u utrci, ali u ljubavi! Pustio je Petra da prvi uđe u Isusov prazan grob.

Prazan grob! Čudan cilj utrke. Pa ipak, to je cilj koji je vratio Petru i Ivanu izgubljenu nadu. Ta Isus je govorio da će uskrsnuti! A kad im se Uskrsli ukazao:

*U klonule duše vratila se radost
zasjale od sreće
zaplakane oči...*

*U slomljena srca vratila se nada
koja naše boli
tako brzo liječi...*

*Jer čudo se zbilo od svih drugih veće:
Na novi je život uskrsnula Ljubav
iz tamne grobne noći.*

/A. Kokić/

Nakon susreta s uskrsnim Gospodinom i Petar i Ivan, i svi apostoli, započehše jedinstvenu utrku koja će trajati do konca svijeta. Oni će trčati i svima reći: Isus je uskrsnuo i živ je! On je Pobjednik nad grijehom i smrću! On je Otkupitelj čovjeka i Spasitelj svijeta!

Svaki čovjek krštenjem i krizmom uključuje se u ovu utrku. Euharistija mu, pak, daje snagu da je izdrži. Valja tako trčati da na kraju možemo primiti "neuvele vijenac slave".

Željeli bismo vam i ovim "Zvonikom" pomoći trčati trku života. Naše "Vijesti" upravo tu trku prate u Crkvi i životu njezinih članova. Bračni parovi svojim susretanjima žele na još dublji način proživljavati životnu trku. I mladi su se zajedno s djecom aktivno uključili u ovaj maraton. Njihove stranice svjedoče o tome i žele ih poučiti i ohrabriti da ustraju.

Uskrsnji narodni običaji i "Korisno" olakšavaju tu utrku.

Član našeg uredničkog vijeća, vlč. Marko Vukov završio je svoju trku. Stigao je na cilj i dotaknuo "drugom obalu". Vjerujemo da je već primio od Gospodina vijenac slave.

Pohvale nam daju novi zamah u radu, kritike pročišćuju naša nastojanja, a nepravredne optužbe prilika su da pokažemo da nikog ne mrzimo i nikog ne isključujemo, ali da se borimo za pravdu i istinu na Isusov način: "Ako sam krivo rekao, dokaži da je krivo! Ako li pravo, zašto me udaraš?" (Iv 18,23).

I tako, opet za svakog ponešto! Idemo naprijed! Slavimo Uskrs: "Oči i srce u Bogu, a ruke u rukama onih koje ljubimo! Čemu umnažati dokaze kad sunce sja na vrhuncu?! To je objava Uskrsnuća. To je uskrsna radost. To je najljepša melodija raspjevanog kršćanskog srca!" **ŽELIM VAM TAKAV USKRS!**

Vaš urednik

Andrija Anšić

AKO ...?!

Savao, odgojen do nogu velikog Gamaliela. Temeljito svojim traženjima, strastven u djelovanju. Mladu zajednicu Isusovih sljedbenika svesrdno je progonio. No, dogodilo se svjetlo, susret pred Damaskom. Od Savla postaje Pavao. Od progonitelja postaje širitelj i svjedok vjere. Isusov nauk vjerno će prenositi razumljivim riječima. Otkrivat će Otajstva vjekovima zastrta tako da će ga neupućeni promatrači nazivati izumiteljem kršćanstva.

U korintskoj zajednici došlo je do nesporazuma. Bilo je podjela. Bilo je nerazumijevanja. Neki su išli tako daleko da su nijekali uskrsnuće. Njima, a i svima nama koji nosimo kršćansko ime, Pavao poručuje: "Ako nema uskrsnuća mrtvih, ni Krist nije uskrsnuo. Ako pak Krist nije uskrsnuo, uzalud je doista propovijedanje naše, uzalud je i vjera vaša" (1 Kor 15,13-14). Pavao odlučno brani temeljnu istinu. Isus je uskrsnuo. Živ je i nakon smrti. Uz mnoge svjedoke i sam je svjedok Uskrslog. Isključiti tu istinu iz kršćanske poruke znači odstraniti svjetlo, izvaditi srce.

Prije Damaska, prije korintskih sumnjivaca, dvojica umornih, razočaranih putovali su u Emaus. Stranac prilazi i započinje razgovor. On, kao da ne zna za događaje u vezi Isusa iz Nazareta. U ustima učenika propala nada: "A mi se nadamo da je on onaj koji ima otkupiti Izraela...". Stranac je uzeo riječ i protumačio Pisma. I odjednom svjetlo, snaga. Riječi same naviru: "Ostani s nama jer zamalo će večer i dan je na izmaku...".

Koliko puta na životnom putu susrećemo iskustvo učenika iz Emausa. Bivamo razočarani, ranjeni, slomljeni u poletima. Razočaramo se u politiku, Crkvu, prijatelje, učenjake... Razočaraju se žene u muževe, muževi u žene. Razočarani bivaju djeca u roditelje, roditelji u djecu. Vjernici se razočaraju u svećenika, svećenika rastuže vjernici... I tako u nedogled.

To je naša stvarnost. Prašnjavi su putevi. Kao da nema vedrine. No, razumijevanjem Svetog pisma otvaraju se obzori, svjetlo prolazi, vide se tragovi na drugoj obali. On je uskrsnuo! Isus je pobijedio! I mi ćemo pobijediti. Dosta je ovdje ostati vjeran. Biti svoj i ostati njegov.

Svećenik, pjesnik Marko Vukov otišao je na drugu obalu. Dijelio je s nama povjerenje riječi, istraživao je neistraživo. Ostavio nam je svoja iskustva u traženjima. U jednoj pjesmi kaže i ovu poruku za dobronamjerne:

*Zato ne žuri više,
brate.*

*Jedna smrt je dovoljna
za uskrsnuće.*

*Čujem već pjesmu grlice,
bagremi pripremaju bukete
za jedno novo rođenje.*

Sretan vam, ponosan i radostan Uskrs!

Lazar Novaković

NA MENE SI RUKU SVOJU STAVIO. ČUDESNA JE BRIGA TVOJA ZA MENE

U uvodu uskrsne mise izgovaramo ove riječi; to je ulazna pjesma. Ta ruka Božja na nas stavljena i čudesna briga za nas je ono što nam daje snagu da krenemo naprijed, da budemo čisti od starog kvasca zloće i bezakonja, s beskvasnim hljebovima čistoće i istine, djelotvorni u izmjeni grešnog svijeta (usp. 1Kor 5, 6-8).

Vijest o Isusovu uskrsnuću probudila je svijet. Iz Uskrsa je krenuo kršćanski pokret koji još uvijek djeluje u svijetu. Apostoli su počeli propovijedati, svima objavljuvati: Onaj Isus kojega ste se vi odrekli i kojega ste predali na smrt, živ je. "Bog ga uskrisi treći dan i dade mu da se očituje..." (usp. Dj 10,40). Mi smo svjedoci toga. Sada Uskrsnuli ide pred nama. Poslao nas je da mu budemo glasnici i svjedoci. Mi zato svjedočimo svojom vjerom i životom. Svjedočimo novi život. Ne možete nas nikakvim progonstvom, nikakvim nasiljem, nikakvom mržnjom uništiti. Nepravda ne može slaviti slavlje. Zlo ne može biti jače od dobra. Dobro uvijek pobjeđuje.

Evo, Onaj kojeg su ljudski grijesi, laž i zloba, nepravda i zločin mislili zauvijek pobijediti, živ je. Slavi slavlje. Samo je uskrsnuće pravo slavlje, a drugo je sve varka. Uskrsnuli ide pred nama. Počeo je pokret oslobođenja, već ulazi u novi život. Taj novi život u svakom vremenu zadobiva svoje jasnije obrise.

Nakon Velikog petka, Muke i smrti, evo nas u Uskrsu koji seže do neba. Taj dan što ga učini Gospodin, dan je bez prestanka. Nema više svršetka. To je vječnost koja je počela.

Zato, eto mi, draga braćo i sestre, podignimo hrabro svoj pogled prema Uskrsnulome. Krenimo za njim u onu pravu pobjedu. Ruka je Božja stavljena na nas. Njegova je briga za nas čudesna. On, koji Isusa nije pustio smrti nego ga je uskrisio, on koji nije dopustio da njegov pravednik trulež ugleda (Ps 16,10) neće ni nas prepustiti smrti. Isusov uskrs je i naš uskrs. Obrat će se sigurno dogoditi.

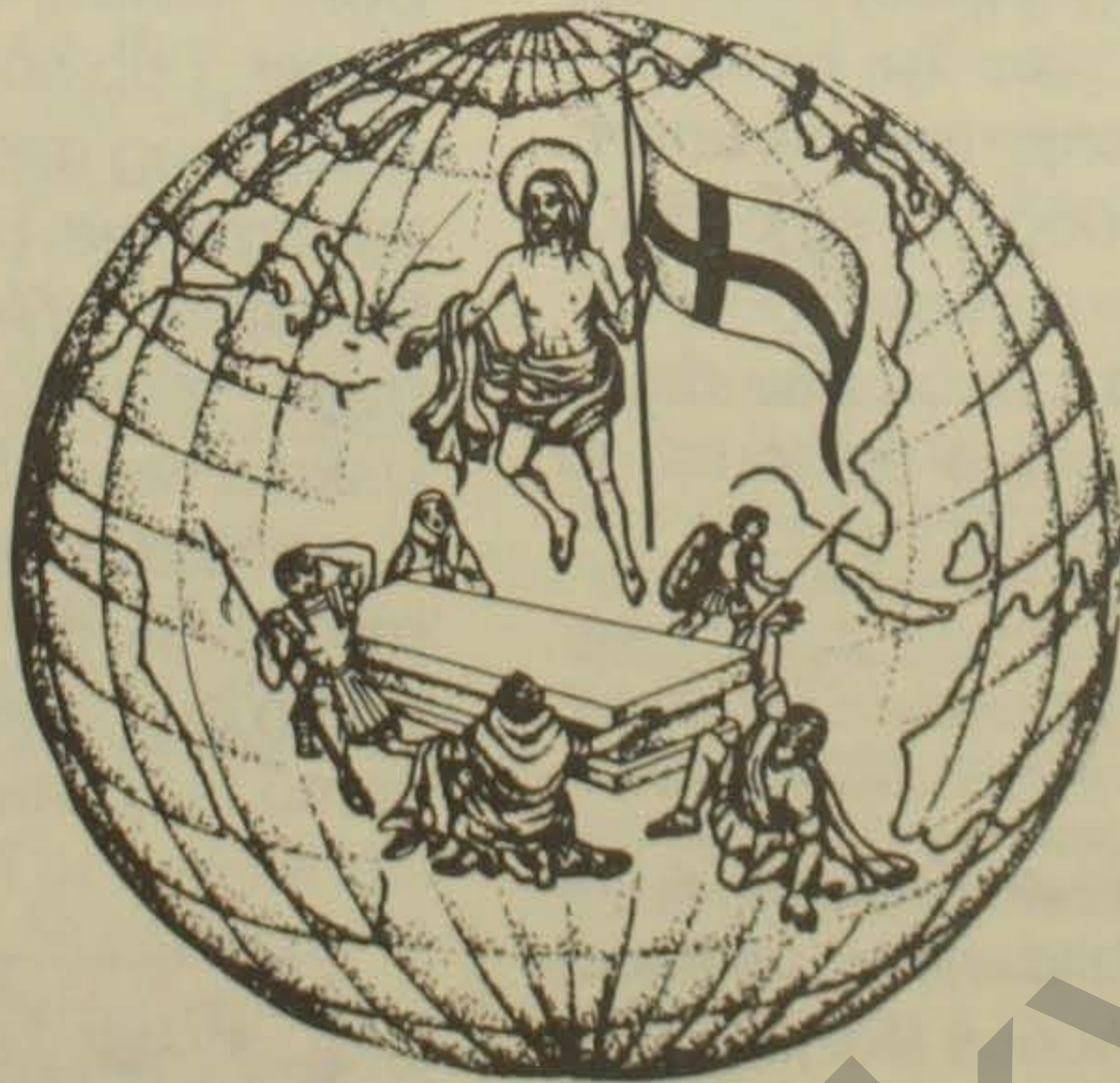
Kada je Isus uskrsnuo i kad je kršćanstvo krenulo u svijet, nitko, pa ni sami učenici nisu mogli znati što će se sve dogoditi. Još, kaže, nisu razumjeli Pisma (Iv 20,9). Tako ni mi, koji ovaj dan slavimo, pa makar imamo već gotovo dvomilenijsko povijesno kršćansko iskustvo, još sasvim ne shvaćamo što se sve mora dogoditi u Kristu. Uvijek smo pred budućnošću kao pred zagonetkom, ali jedno sigurno znamo: Krist je uskrsnuo i on je pred nama. On je naš put. On je naš život. Zato život mora slaviti slavlje. Ruku je svoju na nas stavio i mi možemo kroz vatru trpljenja. Eto nas na pragu pobjede! Ona se mora potvrditi u vremenu kao predznak konačne slave. Na kraju svih stradanja pravednost se mora uspostaviti, istina se mora očitovati, ljubav mora pobijediti. U Kristu je naša pobjeda.

Neka nas zato vazmeno slavlje osvježi. Crkva u svojim liturgijskim tekstovima kaže da je Bog uskrsnućem svojega Sina krijepio svijet. Dao mu je novu snagu. I nas je ojačao u vjeri i nadi, potaknuo nas je na djela prave ljubavi da očistimo sve što je još uvijek stari kvasac i postanemo novo tijesto (1Kor 5,7). S Uskrsnim nema straha, nema kolebanja, u njemu je naša radosna pobjeda! S tim mislima: Sretan vam Uskrs!

Ivan Péntes
biskup

ČOVJEKU LJUBAVI

Ovom sam ulicom prolazio
prošloga proljeća
s nijemim pitanjima u očima,
a sada ponavljam korake traženja
kao hodočasnik obnovljenog srca.
Udišem miris ružinih pobjeda,
vidim:
izlaze djevojke u novim haljinama
i djeca s roditeljima,
a tada sam bio gluh
za pjesmu grada.

Dolazim do tvojih vrata.
Iza njih sam, tada, našao Tebe
starca
s mnogo pastirskih godina
oko očiju.

Rekao si mi ime kraja
kamo su odbjegle moje želje.
Ne ulazim,
jer više Te ne mogu vidjeti.
Nevidljiv si kao i zavičaj duha
kojim hodočastim
više ne izgubljen.

Marko Vukov

PASHALNI MISTERIJ

Riječ "Pashalni misterij" ovih dana često ćemo čuti u Crkvi. Što ona znači? Ponajprije, doslovno znači "prolazak Gospodnji" i podsjeća nas na događaj kad je Gospodin Bog prošao egipatskom zemljom oslobađajući svoj narod iz ropstva kako bi ih učinio slobodnima i sposobnima služiti njemu jedinome, pravome Bogu i doći u Obećanu zemlju.

Gospodin Isus, koji je ispunjenje Starog zavjeta i temelj novog i vječnog Zavjeta, također je u povijesti učinio djelo kojem je izlazak iz Egipta, oslobođenje od ropstva i pravo bogoštovlje, te dolazak u Obećanu zemlju samo blijeđa predlika.

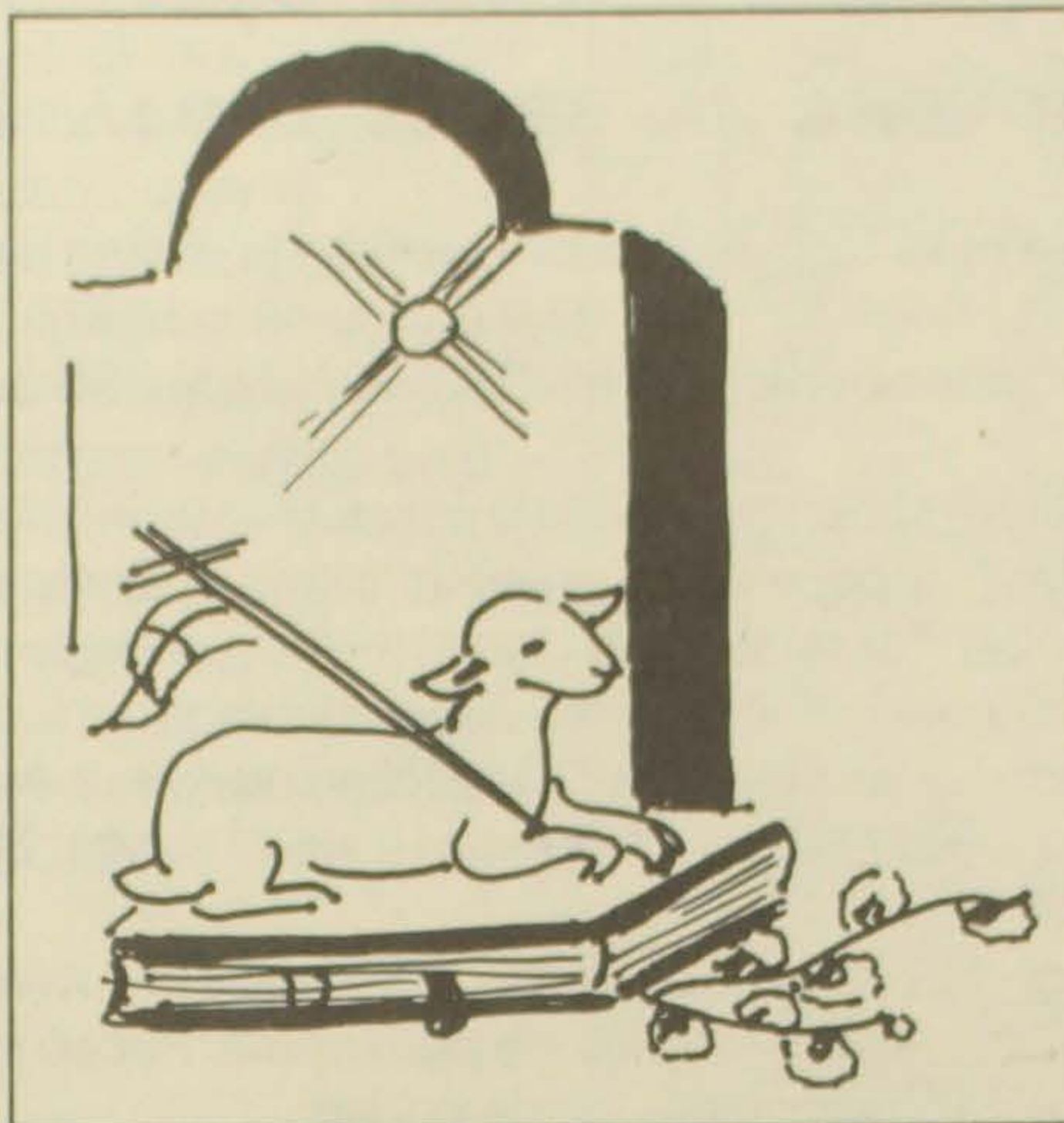
Kad kažemo "Pashalni misterij", mislimo na proslavu onih otajstava iz Isusova života kojim nas je on oslobodio ropstva grijeha, smrti i Zakona te nam omogućio, ovdje na zemlji, pripadati narodu novog Saveza i konačno ući u obećanu zemlju vječnog života. Pashalni misterij je, dakle, liturgijsko slavljenje jednog događaja koji je početak svega onoga što nazivamo kršćanstvom. Međutim, naša liturgijska slavlja - kako nam je poznato - nisu obična spominjanja nečega što je bilo, nego stvarna događanja i posadašnjivanja onoga što je Isus učinio. Upravo zato je proslava Pashalnog misterija svake godine za cijelu Crkvu događaj. On obuhvaća proslavu svetoga Trodnevlja: Velikog četvrtka, petka i subote, tj. proslavu Kristove muke, smrti i uskrsnuća.

Proslava Kristove muke

Isusova muka najsnažniji je dokaz Isusove ljubavi prema čovjeku i njegove solidarnosti s njim. Ona nas ne potiče na jednostavnu sućut nego nas podsjeća koliku je cijenu Isus platio za naše otkupljenje. To je Isusov prolazak kroz novi narod i oslobađanje tog naroda iz ropstva grijeha i smrti. Taj "Prolazak" događa se osobito u sakramentu krštenja i pomirenja, odnosno ispovijedi. Obilno slušanje Božje riječi tih dana potiče nas da te sakramente dublje proživimo i postanemo slobodni od zla i grijeha snagom Isusovog oslobođenja.

Proslava Kristove smrti

Veliki petak s liturgijom proslave Kristove smrti jedan je od najznačajnijih liturgijskih dana u crkvenoj godini. Slavljenje križa je proslava vrhunca Božje ljubavi prema čovjeku jer, da bi spasio čovjeka, Bog je žrtvovao svog Sina. Radi toga je u liturgiji Velikog petka u centru

štovanja Kristov križ koji je postao ne simbol patnje, nego simbol ljubavi i to Očeve ljubavi prema nama. To je proslava Boga Oca koji za nas daruje svog Sina i proslava Sina koji nas toliko ljubi da se za nas predaje. Stoga je to dan kad se s osobitom ljubavlju časti drvo križa - znak te ljubavi i spasenja.

Proslava Kristovog uskrsnuća

Kristova muka i smrt postali su plodonosni tek kad se sam Gospodin pokazao gospodarem i pobjednikom nad mukom i smrću

vlastitim uskrsnućem. To je događaj koji nadmašuje našu povijest jer se ne radi samo o oživljavanju jednoga tijela, nego o posve novom događaju stvaranja proslavljenog čovjeka. To je kozmički početak novog svijeta. Stoga je Isus pobjednik čija se pobjeda ne može ograničiti samo ovom poviješću jer je to početak nove Božje povijesti. Naše suobličenje takvom Isusu događa se stvarno u sakramentu krštenja, euharistije i potvrde. Zato je vrhunac proslave uskrsnuća Uskrsno bdjenje u kojem se događa krštenje, a za nas kršćane događa se obnova krsnog saveza i snagom Duha Svetoga ponovna potvrda tog saveza. A primanje euharistije je početak naše besmrtnosti jer, "tko blaguje tijelo moje i ako umre, živjet će", rekao je Isus. Stoga je proslava Uskrsa nezamisliva bez sudje-lovanja u Kristovom otajstvu po pričesti.

Veliki četvrtak je, dakle, spomen Kristove posljednje večere i ustanovljenja dva sakramenta: euharistije i svećeničkog reda. On nas poziva na štovanje Presvete euharistije i na bdijenje u početku getsemanske agonije.

Veliki petak je korak dalje. Tad uranjamo u more Božje ljubavi, a Velika subota je dan kad se svlači stari čovjek i oblači novi po mjeri Kristovoj. Dakle, proslava pashalnog misterija je nužno i naša promjena iznutra od starog k novom čovjeku. Svaka proslava Uskrsa kroz liturgijske čine, osobito preko sakramenata, mora biti uvijek moj osobni popravak, moja osobna promjena. Uskrsa nema bez te promjene na bolje.

Slavljenje Uskrsa je, dakle, događanje našega mijenjanja po mjeri Kristovoj, snagom njegove milosti, preko sakramenata u liturgiji. Pashalni misterij može biti samo to i ništa više.

Andrija Kopilović

**Jaganjče Božji, ti si naša Pasha,
za sve ljude žrtvovana.**

NARODNI OBIČAJI ZA USKRS

Narod je velike crkvene blagdane želio proslaviti na što svečaniji način. Zato su za pojedine blagdane vezani narodni običaji koji imaju svoju slikovitost i svoje značenje.

CVITNA NEDILJA

Duhovna priprema za blagdan Uskrsa traje kroz čitavu korizmu, a Cvitna nedilja je uvod u Veliku nedilju kao spomen dan na Isusov svečan ulazak u Jeruzalim kada je on dočekan i proslavljen.

Zato je Cvitna nedilja blagdan prolića i blagdan cvića. Da narod izrazi radost zbog dolaska prolića, nasto je običaj umivanja u zelenom žitu. U nedilju rano ujutro još prije izlaska sunca svi pođu na bunar gdi domaćin izvuče kabo vode i u vodu metne zelenog žita. Svi se umiju sa jednom željom da budu lipi i mladi, a to je osobita želja divojaka i momaka.

U današnjem načinu života to umivanje u zelenom žitu ne mora biti na bunaru.

Prije podne na Cvitnu nedilju ne treba zaboraviti poći u crkvu i poneti cica mace i drugo prolično cviće na blagoslov na spomen Isusovog svečanog ulaska u Jeruzalim.

Posli podne treba otići na groblje i grobove svojih najbližih okriti cica macom i cvićem pa im tako doneti blagoslov iz crkve i prvi pozdrav prolića.

POSVETILIŠTE

Pripremanje "posvetilišta" za Uskrs je prastari običaj kao spomen na Pashu koju su Židovi jeli prije svoga izlaska iz Egipta. Blagdan Pashe slavio se u sve vrime Starog zavita. Tako je i Isus sa svojim učenicima blagovao Pashu na Posljednoj večeri i tada je starozavitnu Pashu pritvorio u novozavitnu Pashu - to jest u Euharistiju i sv. pričest.

Da bi svi članovi obitelji zajedno blagovali, poput Isusove Posljednje večere sa učenicima, domaćica će pripremiti ilo, to jest "posvetilište" da ga na Veliku subotu posli podne odnese u crkvu na blagoslov. Starija dica će vrlo rado u tom pomoći svojoj mami.

Domaćica će pripremiti ono što je najvažnije i bez toga nema posvetilišta. To su pleteni kolač i kuvana jaja. Zašto jaja? Od najstarijeg vrimena jaje je simbol života. Iz jajeta se rađa novi život.

Taj simbol narod je vezao za Uskrs jer je Isus svojim uskrsnućem postao početak novog života.

Osim ovoga, što mora biti u posvetilištu, domaćica će metniti i od drugog ila što ima u kući. To može biti kuvana divenica, komad kuvane šunke i uz to komad jagnječije pečenice kao spomen na starozavitnu Pashu. Domaćica je uvijek pazila da u posvetilištu bude svega što imaju od ila.

Posvetilište se ide na Uskrs ujutro posli povratka s kalvarije ili ispod križa. To je svečan čas. Obitelj je na okupu. To je velika obiteljska radost koja je ispunjena svečanim ozračjem zbog sriće zajedništva. Posli ila ne treba zaboraviti da se otpadci od posvetilišta ne bacaju, nego zakopaju u zemlju ili se bace u vatru.

Dok uživaju u slasti posvetilišta, neka svi članovi obitelji u svojoj duši i u svom srcu osite Isusovu prisutnost ko na posljednjoj večeri s učenicima. I svakako treba taj susret sa Isusom opet doživiti toga dana, na Uskrs, u svetoj pričesti.

Triba podsiti da domaćice za Uskrs šaraju jaja koja daruju dicit, a divojke šareno jaje darivaju svojim polivačima.

POLIVAČI

Na drugi dan Uskrsa je Vodeni ponediljak jer toga dana triba politi divojke i drugu žensku čeljad u kući i u rodbini.

Taj dan počinje sa posebnim uzbuđenjem i u žurbi. U momačkoj kući svi pomažu momcima da sve spreme. U staro vrime tribalo je urediti konje i karuce. Danas su te pripreme sasvim drugačije, ali su isto tako važne. Svaki momak u spremanju za polazak u polivanje želi biti lipo obučen i udešen da se svima dopadne.

U divojačkoj kući tušta toga triba pripremiti da polivači budu što lipče dočekani. Triba pripremiti sitni kolača i pića. Ne treba zaboraviti da bude dosta prolitnog cvića da divojka može zakriti polivače. Ne može proći bez šarenih jaja, a u naše vrime i pomorandže su došle u modu da se na odlasku svi polivači darivaju.

U staro vrime to polivanje je bilo sasvim drugačije od današnjeg. To je bilo pravo polivanje. Ali, to je zaboravljeno. Sada je važno da je običaj ostao sačuvan i triba ga i dalje čuvati i sačuvati. Danas je dovoljno malo kolonjske vode ili malo obične vode.

Neka to bude susret prijateljstva mladih u veselju. Neka u tim susretima bude sačuvano dostojanstvo i ugled divojaka i momaka. Kad taj dan veselih susreta i druženja prođe, divojke će brojiti koliko su imale polivača i o tom će dugo pripovidati, a momci će brojiti u koliko su kuća bili kao gosti lipo dočekani i pogošćeni pa će se o tome dugo hvaliti.

Zato je ovaj narodni običaj zaslužio da ga čuvamo jer ima u sebi mladenačku razigranost i mladenački polet. Tako neka uvijek bude i ostane.

Sigurno će momci i divojke postaviti pitanje: Šta ovaj narodni običaj znači i kako je nastao?

Jedan od prastarih oblika proslave dolaska prolića bio je da su momci polivali divojke. Ako je divojka polivena, bit će lipo.

Povezivanjem toga prastarog običaja polivanja za blagdan Uskrsa, vjernički narod je tom običaju dao novo značenje. Voda u kršćanskim obredima ima značenje očišćenja i početka novog života. Isus je također na Jordanu od sv. Ivana Krstitelja bio kršten vodom kao znak novog života. To znači da polivanje na uskrsnje blagdane nas podsica na naše krštenje. Zato i mladi u ovom polivanju neka vide znak da su kršteni vodom na početku svoga života, a cviće i svi darovi neka budu izraz kršćanske ljubavi.

Bela Gabrić

ČUVARI BOŽJEG GROBA

Prije deset godina četiri mladića: Ivan Piuković, Marin Piuković, Stipan Kopilović i Ivan Brajkov, želeći da nastave prekinuti običaj čuvanja Božjeg groba u bunjevačkoj narodnoj nošnji, kako su činili njihovi očevi kao čuvari Božjeg groba, došli su na ideju da okupljaju mladiće koji će čuvati Božji grob u bunjevačkoj narodnoj nošnji.

Ovi mladići su slušali priče svojih očeva kako su oni u svoje momačko vrijeme kao salašarski momci čuvali Božji grob.

Na Veliki petak i subotu došli su sa salaša u bunjevačkim "odilima" i tako svi jednako obučeni čuvali su Božji grob u "velikoj crkvi" (u katedrali) u Subotici. Ujedno su čuvali svoju narodnu kulturu, običaje i kulturnu baštinu.

Po ugledu na svoje očeve, ovi mladići su učinili prvi korak 1986. godine kada su među ostalim čuvarima Božjeg groba samo njih četvorica došla u bunjevačkoj narodnoj nošnji.

Godina za godinom je prolazila i ovi mladići su probudili i u drugim čuvarima ljubav prema bunjevačkoj narodnoj nošnji tako da se svake godine povećavao broj momaka koji su u narodnoj nošnji čuvali Božji grob.

Čuvari Božjeg groba '94. s biskupom Ivanom

Prošle godine je bilo, do sada, najviše čuvara. Bilo ih je 50 i svi su bili u bunjevačkoj narodnoj nošnji. Iako su od njih četvorice trojica već oženjeni, Marin Piuković i dalje nastavlja aktivnost oko okupljanja i vođenja brige da se taj lijep običaj nastavi. Svima njima je zajednički cilj da ovo društvo momaka, čuvara Božjeg groba, jednog dana preraste u "Bunjevačko momačko kolo", koje je nekada postojalo.

Ivan Piuković

**Svemir je pun zadivljujućih stvari
i strpljivo čeka da naš um bude oštromniji!
Galileo Galilei**

IZLOŽBA BUNJEVAČKIH NOVINA

U okviru proslave 25. obljetnice postojanja i rada KUD "Bunjevačko kolo" organizirana je u galeriji Gradske biblioteke Izložba novina, časopisa i knjiga Bunjevaca i o Bunjencima Hrvatima.

Izložba je otvorena 17. ožujka - marta 1995. god. u 18 sati pozdravnim govorima Bele Ivkovića, predsjednika KUD "Bunjevačko kolo" i Milovana Mikovića, glavnog urednika Subotičkih novina, a stihove je govorila Zlata Lacić.

U okviru izložbe ima nekoliko cjelina.

U jednoj su cjelini prikazane "Bunjevačke i šokačke novine" (1870.) i "Bunjevačka i šokačka vila" (1873.), "Subotičke novine" (1893.), "Subotičke novine" (1923.), "Hrvatske novine" (1923.), "Bunjevačke novine" (1940.), "Subotičke novine" (1940.). Kako se vidi, izložena su samo neka godišta od brojnih novina.

Od starih pisaca na izložbi su bili zastupljeni Lovro Brančuljević, Grgur Peštalić, Mijo Mandić i drugi.

Izložena su neka godišta časopisa: "Neven" (1884.), "Književni sever" (1925.), "Bunjevačko kolo" (1933.), "Klasje naših ravni" (1935.), "Njiva" (1947.), "Rukovet" (1955.).

Od pjesnika su zastupljeni Ante Evetović Mirosljub, Petar Pekić, Aleksa Kokić, a zatim grupa suvremenih subotičkih pjesnika: Jakov Kopilović, Ivan Pančić, Lazar Merković, Milovan Miković, Vojislav Sekelj, Petar Vukov, Ante Vukov uz Antologiju proze i poezije bunjevačkih Hrvata, koju je uredio Geza Kikić.

Bile su izložene i zbirke bunjevačkih narodnih pjesama Blaška Rajića, Ive Prčića i Marka Peića i zbirke bunjevačkih narodnih pripovjedaka Balinta Vujkova.

Također treba navesti knjige o Bunjencima: Ivana Ivanića, Jovana Erdeljanovića, Albe Kuntića, Petra Pekića, dr Matije Evetovića, Ivana Kujundžića i dr Ante Sekulića, koji je bio zastupljen sa više svojih najvećih i najnovijih djela.

Od brojnih naših kalendara prikazana je "Subotička Danica" za 1884. godinu i nekoliko primjeraka najnovijih godišta.

Bila su izložena i izdanja Instituta "Ivan Antunović": "Zbornik predavanja Znanstvenog skupa 12-14. VIII 1986.", Zbornik "Ivan Antunović" br. 1. i 2-3., Bibliografija "Subotičke Danice" 1971-1972, 1984-1993.

Zbog skućenog izložbenog prostora, prikazan je samo mali dio blaga naše kulturne baštine (novina, časopisa i knjiga). Pojedini pisci i pjesnici nisu mogli biti prikazani u cjelini i zato ovdje nisam naveo naslove izloženih djela. Uza sve to, ova izložba je pokazala veliko bogatstvo naše kulturne baštine koju treba njegovati i dalje unapređivati.

Radi obilnog materijala, koji imaju naše biblioteke, možda bi bilo dobro organizirati tematske izložbe, popraćene prigodnim predavanjima i katalozima. /B.G./

125. OBLJETNICA ANTUNOVIĆEVIH NOVINA

U okviru proslave 25. obljetnice osnivanja KUD "Bunjevačko kolo" Naučno-istraživačka sekcija toga Društva organizirala je predavanje na temu "125 godina od početka izlaženja 'Bunjevačkih i šokačkih novina' Ivana Antunovića".

Plakat za proslavu 100. obljetnice "Novina"

Predavač je bio mr prof. Josip Buljovčić, a predavanje je održano 21. III 1995. god. s početkom u 18 sati u dvorani Društva (Preradovićeve 4).

U predavanju su prikazane društveno-političke prilike u Ugarskoj koje su podstakle Ivana Antunovića da se već u svojim starijim godinama (rođen je 1815. god.) poduhvati teškog posla oko uređivanja i izdavanja novina. Imao je mnogo poteškoća jer je imao malo suradnika, a u Kaloči nije bilo štampara koji je znao bunjevački jezik i zato u novinama ima mnogo slovničkih grešaka.

Antunoviću nije bio cilj izdavati političke novine, nego da preko njih upoznaje čitatelje s važnim događajima u državi i da piše o korisnim poukama i tako prosvjeđuje narod.

Pojavom novina nastalo je pitanje jezika i pravopisa. Ivan Antunović je u svojim novinama i knjigama nastojao slijediti tijek tih pitanja kako su rješavana u Hrvatskoj. To znači da je slijedio pravopis kako se razvijao u hrvatskim izdanjima.

Novine Ivana Antunovića primane su u mnogim gradovima, ali u Suboticu je stizalo samo 40 komada. Iz toga vidimo u kakvim kulturnim prilikama se tada živjelo.

Prvi broj "Bunjevačkih i šokačkih novina" objavljen je u Kaloči 19. III. 1870. godine kao tjednik. Tako su izlazile 1870., 1871. i 1872. godine s književnim dodatkom "Bunjevačka i šokačka vila".

Novine su prestale izlaziti na kraju 1872. godine. Ivan Antunović je nastavio s izdavanjem "Bunjevačke i šokačke vile" koja je izlazila kao tjednik, a s 5. brojem, od 13. III 1875. godine, prestala je vršiti svoju kulturnu misiju.

Ivan Antunović je uredništvo Vile predao svom suradniku, svećeniku Blažu Modrošiću i 6. broj Vile pojavio se u Baji 10. XI 1875. godine, ali s br. 18 od 18. IX 1876. godine "Bunjevačka i šokačka vila" zauvijek je prestala izlaziti.

Ova godina je jubilarna godina za KUD "Bunjevačko kolo" i zato je Bela Gabrić za ovu priliku napisao koreferat o tome kako je HKUD "Bunjevačko kolo" prije 25 godina svečano proslavilo 100. godišnjicu "Bunjevačkih i šokačkih novina". Proslava je održana s malim zakašnjenjem, 14. III 1971. godine s bogatim programom u Narodnom pozorištu u Subotici. Koreferat je pročitala Zlata Lacić.

U umjetničkom dijelu programa Zlata Lacić je pročitala pjesmu "Pozdrav Bunjevačkih i šokačkih novina", a Dušica Jurić je recitirala pjesme "Pozdrav Bunjevačko-šokačkom listu" i Miroljubovu pjesmu "Pozdrav Ivanu Antunoviću".

Oba predavanja su upoznala publiku s mnogim podacima o tom vremenu i o njegovim problemima sa žalosnom spoznajom da se isti problemi ponavljaju, ali mi moramo učiti na iskustvima povijesti kako bismo se mogli snaći u sadašnjosti i naći put u budućnost.

B.G.

BUNJEVCI IZ GARE U ZAGREBU

Bunjevačko-hrvatski folklorni ansambl iz Gare u Mađarskoj nastupio je u zagrebačkom Domu Hrvatske vojske u ponedjeljak 27. veljače u organizaciji Hrvatske matice iseljenika. Ansambl je prikazao bunjevačke svatovske običaje i plesove u Gari, romske plesove, muški ples sa šešikom iz zapadne Mađarske "verbunk", čardaš iz sjeverne Mađarske i bunjevačke plesove kerekuj, nataliju i polegaj.

Selo Gara je u južnoj mađarskoj Županiji Bačkoj, uz granicu s Vojvodinom, tridesetak kilometara od Sombora. Prvi hrvatski migranti u to selo zabilježeni su još u 16. stoljeću, a najviše ih se doselilo u 17. stoljeću. Hrvatski se jezik prilično dobro očuvao. Hrvatskom ikavicom govore i stariji i mlađi Hrvati u Gari.

Iz Gare je poteklo nekoliko zaslužnih bunjevačkih Hrvata: provincijal Bosne Srebrene franjevac Luka Karagić (1681-1754), pisac pučkih igrokaza Antun Karagić (1913-1966), prosvjetitelj i organizator hrvatskog školstva Alojzije Babić (1925-1974).

/GK/

Nova knjiga na ikavici

ZGRABLJENA MRŠAVINA

U Subotici, u privatnoj nakladi, objavljena je ovih dana knjiga na ikavici ZGRABLJENA MRŠAVINA, Jakova Kufundžića. To je zbirka pripovjedaka iz bunjevačkog narodnog života. Predgovor je napisao prof. Bela Gabrić.

Knjigu možete nabaviti u prodavaonici knjiga u katedrali i u NAPRETKOVOJ knjižari. Toplo preporučamo! /A./

SLIKE OD SLAME U HRVATSKOJ

Nakon Zagreba, Donje Stubice i Dugog Sela članice slamarske sekcije HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta predstavile su se i građanima Nove Gradiške svojim radovima. Naime, 17. ožujka otvorena je izložba slika od slame u Zavičajnom muzeju Nove Gradiške, koja će trajati do 31. ožujka. Nakon toga slike od slame "tavankutskih slamarki-divojki" bit će predstavljene u još nekoliko gradova u Slavoniji.

/ŽIG/

SV. ANTUN - MUČENIK ŽELJOM

U litanijama svetog Antuna Padovanskog ima jedan zaziv, možda otprve nerazumljiv, a glasi: Sveti Antune, mučeniče željom, moli za nas!

O čemu se radi? Poznato nam je da je sveti Antun bio najprije redovnik augustinac, s krsnim imenom Fernando – Ferdinand. Redovničku je mladost proveo u samostanu Svetoga Križa u Koimbri gdje bijaše jedan od glasovitih studijskih centara. Tu se posvetio studiju Svetoga pisma, crkvenih otaca, osobito sv. Augustina. Po svoj prilici već je 1219. godine zaređen za svećenika. Tada su mu bile 24 godine.

Prekretnicu njegova života označuje susret s prvom Franjinom braćom koja

su prosila svagdašnji kruh i na augustinskoj porti. Osjetio je novi dah Božjega Duha u Crkvi. Odluka da postane franjevcem sazrela je kad u Koimbru, u augustinsku crkvu, dopremiše tijela franjevačkih prvomučenika Berarda i drugova koji podnijеше mučeničku smrt u Maroku 16. siječnja 1220. godine. Tada Sv. Antuna, onda još Ferdinanda, obuze silna želja da svoju ljubav prema Kristu posvjedoči krvlju. Stoga s blagoslovom poglavara prijeđe u novi Red koji mu je, zbog svoga vjerovjesničkog usmjerenja, obećavao brže ispunjenje mučeničke želje. Postade franjevcem i sakri se pod novo ime – brat Antun. I opet, kako veli Tertulijan, "krv mučenika postade sjemenom" novoga zvanja. Kao što se iz Stjepanove krvi porodi "apostol naroda" Pavao, i ovdje franjevački prvomučenici potakoše novoga vjerovjesnika Antuna.

Doista, već u jesen 1220. godine, eno ga u Maroku, ali zakratko. Nije podnosio to podneblje i bolest ga prisili na povratak. Ali kamo – Bog mu je spremio novu domovinu. Na povratku, u proljeće 1221. godine protivni vjetrovi natjeraše lađu u Siciliju. Daskora, o Duhovima 1221. godine, i Antun se našao na velikom godišnjem zborovanju sve Franjine braće u Asizu kod Porcijunkule. To je glasoviti "Kapitul – zborovanje na rogožinama." Zbog velikoga broja braće, više tisuća, nije bilo ležaja za tolike: spavali su na rogožinama. Braća su na tim zborovima proživljavala radost svoga zajedništva, napajala su se živom riječju i duhom svetoga Osnivača, a onda bi se stavljala "pod jaram posluha": Franjo im je dodjeljivao mjesta i prostore njihova evandeoskog suživota i služenja braći ljudima. Antun ostade postrance, po svoj prilici posve nezapažen i od samoga svetog oca Franje. Gotovo iz samilosti, među posljednjima, uzeo ga je fra Gracijan, provincijal talijanske pokrajine Romagne. Dodijelio ga je samotištu Monte Paolo blizu Forlija. Ondje je Antun provodio duboki molitveni i strogi pokornički život – "život s Kristom skriven u Bogu". (Kol 3,3). Tako je Bog spremio svoju novu "trublju Evandjelja".

Gospodin nije ispunio Antunovu želju za mučeništvom na taj način da u Maroku ili drugdje kao franjevac proljeje krv za Krista u jednom trenutku. Antunovo mučeništvo sastojat će se u devetogodišnjem redovničkom prinošenju života i mukotrpnom propovjedničkom radu diljem svijeta. Zato ga s pravom u njegovim litanijama zazivamo kao mučenika željom.

o. Marijan Kovačević

ŽENA - SREDIŠTE LJUBAVI

Papa Ivan Pavao II. u svojoj enciklici "Dostojanstvo žene" ovako piše u br. 29: "Na čvrstim temeljima Božjeg plana žena je ona u kojoj su usađeni prvi korijeni poretka ljubavi na svijetu stvorenih ljudskih osoba. Poredak ljubavi pripada samom intimnom Božjem životu, životu Božjeg Trojstva. U intimnom Božjem životu je Duh Sveti osobno utjelovljenje ljubavi. Po Duhu, nestovrenom daru, sama ljubav postaje dar stvorenim osobama. Ljubav, koja dolazi od Boga, priopćuje se stvorenjima: "Ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan" (Rim 5,5).

Teško je uočiti odmah svu dubinu ovih Papinih misli. Papa je htio reći da je iz Biblije jasno da je Bog stvorio ženu kako bi se njegova ljubav mogla po njoj raziti u svijet, u srca ljudi. Bog je htio da žena bude središte ljubavi, ljubavi iskonske koja od njega izlazi, koja je bit njegova bića. Ta njegova namjera očitovala se u punini vremena kad se pokazalo čovjekoljublje i dobrostivost našega Boga, po utjelovljenju Božjeg sina Isusa Krista. Bog je htio ženu, žensku utrobu da bi postao čovjekom. Isus Krist je utjelovljena Ljubav, utjelovljeni Bog, a to utjelovljenje dogodilo se u krilu Djevice Marije snagom Duha Svetoga. Marija-žena pod svojim srcem, u svojoj utrobi devet je mjeseci nosila vječnu Ljubav - Sina Božjega. Tako je Bog po Mariji blagoslovio i obnovio svako žensko biće da može biti središte ljubavi.

Mislim da smijem ustvrditi: žena je žena samo onda ako je središte ljubavi - ako ljubav prima i ako ljubav dalje dariva. Žena je, dakle, središte ljubavi - izvor i uvir ljubavi.

Htio bih se na kraju Papinim riječima obratiti Vama žene - bez obzira na dob i stalež: Budite ljubav u ovom svijetu, jer kako nas uči II. Vatikanski koncil u svojoj poruci ženama:

*U vremenu u kojem su čovječanstvo
zahvatile duboke promjene,
žene nadahnute evandjeljem,
mogu mu silno pomoći
da se ne usmjeri u propast!*

Predrage sestre u Kristu! Mislim da je očito: čovječanstvo je krenulo i usmjerilo se u propast! Vi trebate biti brane pred bujicom zla i nemoralna, pred bujicom mržnje i grijeha svakojakog - vi trebate biti brane koje će spriječiti uništenje čovječanstva.

Neka sv. Josip izmoli ženama milost da ostvare svoje poslanje žene i majke u Crkvi i u svijetu tako da ono bude Bogu milo, a svim muškarcima neka izmoli milost da znaju poštivati svaku ženu, štiteći na sve moguće načine njezino dostojanstvo i ljubeći je pravom i iskrenom, nadnaravnom ljubavlju - jer žena mora biti ljubljena da bi ljubila, rekao je Papa.

Žene budite žene! Djevojke budite djevice do braka, a one, koje osjete Božji poziv, neka se odvažavaju život u djevičanstvu u redovničkom zvanju! Majke, budite nam majke - roditeljke čovjeka, novih naraštaja, a ne njegove ubojice i grobnice!

(Odlomci iz propovijedi v.č. Andrije Anišića na devetnici sv. Josipu u crkvi sv. Roka u Subotici)

Piše: Stjepan Beretić

Imendani: U mjesecu travnju slave imendan: 2. Franjo; 4. Izidor, Žiga; 11. Stanislav, Stanko, Staniša, Stana; 12. Julije; 16. Bernadica, Nada; 23. Juraj, Đuro, Đuka, Đurđica; Adalbert, Vojtjeh, Bela; 24. Fidelis, Vjeran; 25. Marko; 27. Ozana; 29. Katarina.

23. travnja:

SVETI ADALBERT

(Vojtjeh, Bela)
Biskup i mučenik

U Subotici se često, a u Somboru već vrlo rijetko, susrećemo s muškim imenom Bela. Ime Béla vrlo rado nose Mađari. Tko se krije iza toga imena?

Adalbert se rodio 956. godine u istočnoj Češkoj u Libicama. Na krštenju je dobio ime Vojtech (čitaj: Vojtjeh). Otac mu je knez iz Bijele Hrvatske, iz obitelji Slavnik, a majka mu je bila Adilburga, Njemica. Teško bolesno dijete su posvetili Bogu, samo da ozdravi. Čim je mali Vojtech ozdravio, dali su ga u katedralnu školu u Magdeburg. Tamo ga je krizmao nadbiskup Adalbert. Od tada Vojtech nosi ime Adalbert. U Magdeburgu je živio do 981. godine. Brzo je napredovao ne samo u znanju nego i u krepostima.

Nakon smrti nadbiskupa Adalberta vratio se u domovinu Češku. Prvi praški biskup Dithmar zaredio ga je za svećenika, a već 19. veljače 983. sa samo 27 godina preuzeo je vodstvo praške biskupije. Pražani su ga htjeli za biskupa. Adalbert se opirao: „Lako je nositi mitru i biskupski štap, ali je strašno teško pred vječnim Sucem dati račun o biskupskoj službi,“. Bosonog je ušao u svoj biskupski grad. Siromasima je podijelio četvrtinu svoga imanja. Dio je razdijelio za gradnju crkava, dio siromašnim svećenicima. Tek je četvrtinu zadržao za sebe.

Puno je postio i molio, na goloj zemlji je spavao. Tako je želio poduprijeti svoje pastirsko djelovanje. Česi još nisu raskrstili s poganstvom. Bilo je među njima mnogoženstva, praznovjerja, držali su robove. Gorljivom biskupu se činilo da se uzalud zalaže. Vjernici su slabo svetkovali nedjelje. Slabo su marili za Božje zapovijedi. Uvjeren da nije sposoban za svoju službu, Vojtech je oputovao u Rim papi Ivanu XV. da se zahvali. Tamo je postao benediktinac. Pet godina živi u tamošnjem benediktinskom samostanu sv. Bonifacija i Aleksija. Želio je hodočastiti u Svetu Zemlju. Što je dobio za putovanje razdijelio je siromasima. I u Rimu je puno postio, činio veliku pokoru, žarko molio. Sve za svoju Prašku biskupiju.

Na molbu nadbiskupa iz Mainza vratio se u Prag. Put ga je vodio preko Hrvatske i Mađarske. U Mađarskoj ga je lijepo primio ugarski knez Geza, otac prvog mađarskog kralja, svetoga Stjepana. Iz Mađarske je Adalbert poveo benediktince da mu budu na pomoć. Podigao je za njih pod Pragom u Brevnovu opatiju. Ta će opatija postati žarište slavenskoga bogoslužja. Iz te opatije se regrutiraju opati i biskupi za Moravsku, Slovačku, Poljsku i Mađarsku, misionari za Rusiju. Ona je veliko svjetlo za zapadnu Slovačku. Pražani nisu ipunili obećanje da će se promijeniti. Oporba je bila sve grublja. Adalbert je još jednom krenuo u Rim na tužbu papi.

Na svom drugom putu u Rim djelovao je od 992. do 994. godine kao lutajući misionar među Mađarima. Tu je ugarskom knezu Gezi poučio, pa krstio i krizmao 24-godišnjeg sina Vajka. Dao mu je ime Stjepan. Mladom knezu je usadio u srce apostolski duh, pa je Stjepan sve učinio da cijeli mađarski narod uskoro bude kršten. Vođen svojim učiteljem Adalbertom, sveti Stjepan je izrastao u velikog štovatelja presvete Bogorodice. Svoj, istom, pokršteni narod, posvetio je Velikoj Gospi. I umro je na dan Velike Gospe.

Došavši opet u Rim, Adalbert je još jednom stupio u benediktinski samostan. Na molbu pape Grgura V. vraća se u Prag. Poslušao je premda su mu rodbinu pomorili, oteli mu sve imanje, i roditelje mu zlostavljali. Iz Praga je morao pobjeći. Sklonio se kod poljskog kneza Boleslava Hrabrog. I Boleslava su Pražani odbili. Nisu htjeli primiti svoga biskupa. Kad je papa Adalberta konačno razriješio biskupske službe, uputi se k Prusima na ušće rijeke Visle da im bude misionar.

Tako je Adalbert dragi svetac u Češkoj, u velikoj je časti među Poljacima, časte ga Slovaci, štiju ga Mađari. On uživa veliko štovanje i u njemačkom narodu, u prvom redu zato što ga smatraju apostolom Prusije, gdje je sa svojim drugovima benediktincima bio vrlo uspješan misionar. Povijest drži da je Adalbert pokrstio cijeli Gdansk! Poganski Prusi to nisu trpjeli. Mučeništvo je pretrpio 23. travnja 997. godine zajedno sa svojim drugovima. Umro je proboden kopljima poganskih Prusa. Samo dvije godine poslije smrti, na dan njegovoga mučeništva 999. godine, proglašen je svecem Katoličke crkve. Njegove posmrtno ostatke (moći ili relikvije) čuvaju u Pragu, Ostrogonu (Esztergom) i u bazilici svetoga Bartula u Rimu.

Umjetnici ga prikazuju kao biskupa sa sedam koplja ili s orlom koji mu kida tijelo. Prikazuju ga nadalje kako nosi toljagu ili sulicu, te kako moli za kišu.

Uređuje: Franjo Ivanković

SUSRET BISKUPA PRIJATELJA FOKOLARINA

Papa je 17. veljače ove godine primio skupinu biskupa koji su sudjelovali na višednevnom susretu fokolarinskog pokreta u Rimu. U radu su sudjelovali biskupi iz 31 zemlje. Ovom susretu bilo je nazočno i nekoliko hrvatskih biskupa. Papa im je govorio o zajedništvu i novoj evangelizaciji koju zahtijeva naše vrijeme. Bilo je govora i o crkvenom zajedništvu. Današnji čovjek teži za iskrenim zajedništvom jer je sve više naglašen duh individualizma koji nas može odvesti u teška zastranjenja.

Vatikan

BRAZILSKI BISKUPI KOD PAPE

Brazilski biskupi završili su 17. veljače svoj posjet sv. Stolici ad limina. Papa im se obratio riječima ohrabrenja i još jednom upozorio na stav Crkve koja je pozvana da brani obitelj koja je po naravnom zakonu utemeljena na nerazrješivom braku. Obitelj štiti i promiče ljudski život i njegovo dostojanstvo koji su danas ugroženi pobačajem i eutanazijom. Sve društvene bolesti su odraz bolesti same obitelji. Tu se nalazi korijen i uzrok svih zala koji biju društvu. Zato je dušobrižništvo obitelji glavni zadatak sadašnjeg trenutka. Kultura smrti danas postaje sve prisutnijom. Pravo na život pripada svakom ljudskom biću od začeća do smrti. Zato je Crkva pozvana raditi na kulturi života. Crkva mora voditi zauzetu brigu o djeci koja su prepuštena odgoju ulice. Taj problem najviše pogađa upravo Brazil i južnoameričke zemlje.

Vatikan

KARDINAL PULJIĆ U RIMU

Sarajevski nadbiskup kard. Vinko Puljić ušao je 18. II u posjed svoje naslovne crkve u Rimu. Sveti mu je Otac dodijelio crkvu sv. Klare u otmjenoj gradskoj četvrti. Poslije večernje sv. mise koju je predvodio kardinal Puljić njemu i njegovoj pratnji bio je upriličen svečani prijem koji je priredila župna zajednica iste župe.

Kardinal Puljić proveo je u Rimu nekoliko dana. Tom prilikom primio ga je u posebnu audijenciju i sv. Otac. Bilo je govora o prilikama u Bosni i Hercegovini. Kardinal Puljić naglasio je kako je u njegovoj nadbiskupiji, kao i u banjalučkoj biskupiji, do sada protjerano, raseljeno ili ubijeno dvije trećine katolika. To su teške činjenice, ali Crkva je pozvana da bude nositeljica nade "protiv svake nade". "Sarajevo je grad zatvor. A razgovor o pomirenju i oprostjenju ne znači opravdanje rata ili ozakonjenje nepravde", rekao je kardinal Puljić. Papa je izrazio želju da posjeti Sarajevo čim mu to omogući međunarodna zajednica. Kardinal Puljić pohodio je sve značajnije urede Sv. Stolice. Tako je bio posebno primljen kod kardinala Josefa Tomka koji je pročelnik Kongregacije za evangelizaciju naroda.

Kardinal Puljić slavio je 19. veljače svečanu misu u crkvi sv. Jeronima u Rimu za hrvatsku katoličku zajednicu

u tom gradu. Tom prigodom dao je i kratku izjavu za hrvatski program radio Vatikana.

Zagreb

PRIJEĆI PRAG NADE

Iz tiska je izišla najnovija knjiga sv. Oca Ivana Pavla II. Knjiga je prevedena na hrvatski jezik, a naslov joj je: "Prijeći prag nade". Knjiga je tiskana u 4.000 primjeraka. Očekuje se da će potražnja za knjigom biti velika te će se morati izdati novo izdanje.

(Valja napomenuti da je srpski prijevod ove knjige objavljen u Beogradu prije Božića)

Koper

PAPA U SLOVENIJI IDUĆE GODINE

Slovenski biskupi su sa svoje sjednice biskupske konferencije uputili poziv svim vjernicima države da mole za posjet Pape njihovoj zemlji. Posjet bi trebao biti ostvaren naredne godine. Točan datum i program još nije objelodanjen.

Zagreb

KARDINAL KUHARIĆ I MITROPOLIT ZAJEDNO

Kardinal Kuharić primio je u nadbiskupskom dvoru u Zagrebu u službeni posjet srpskog pravoslavnog mitropolita zagrebačko-ljubljanskog i cijele Italije g. Jovana Pavlovića. Razgovarali su o odnosima između Rimokatoličke i Srpske Pravoslavne Crkve u Hrvatskoj. Bilo je riječi o ekumenizmu, o navodnom "prekrštavanju" pravoslavnih vjernika u Hrvatskoj te o obrazovanju.

Foto GK

Gospodin Pavlović je izjavio poslije susreta, koji je bio zatvoren za širu javnost, da se moramo potruditi učiniti sve ono najbolje i temeljiti sve svoje poslove na moralnim zakonima sv. Evandelja koje nam je zajedničko. Kardinal Kuharić zahvalio se g. Pavloviću što je pozitivno odgovorio na njegov poziv i došao na ovaj važan susret koji je okarakterizirao srdačnim i evandeoskim.

Vatikan

PAPA PRIMIO HRVATSKE PRIVREDNIKE

U posebnu audijenciju Papa je primio hrvatske privrednike koji su pomogli materijalno njegov posjet Zagrebu. U razgovoru je još jednom zahvaljeno Papi što je bio u Zagrebu. Iznešen je plan da se namjerava otvoriti samostan bosonogih karmelićanki u Mariji Bistrici. Taj projekt takodjer su spremni privrednici materijalno poduprijeti.

Moskva

PREKINUTI RADOVI NA PRAVOSLAVNOJ KATEDRALI

Prekinuti su radovi na ponovnom podizanju velebne pravoslavne katedrale u Moskvi. Naime, poslije Napoleonovog osvajanja, u središtu Moskve podignuta je slavna katedrala Krista Spasitelja. Nekad najljepšu crkvu u Moskvi Staljin je dao do temelja porušiti tridesetih godina. Na tom mjestu izgrađena je palača Sovjeta. Hruščov je na temeljima katedrale napravio bazen. Godine 1988, kada je proslavljana 1000-ta obljetnica pokrštenja Rusije, odlučeno je da se katedrala ponovno podigne. Radovi su dozvoljeni ali je premalo sredstava da bi se mogli izvesti do završetka. Tako je izvodjenje radova obustavljeno zbog nedostatka materijalnih sredstava.

Kopenhagen

MEĐUNARODNI SKUP O SOCIJALNOM RAZVOJU

U glavnom gradu Danske održan je veliki međunarodni skup o socijalnom razvoju. Skup je bio u organizaciji Ujedinjenih naroda. U pripremanju ovog značajnog skupa aktivno su bili uključeni mnogi crkveni stručnjaci. Tako je u mnogim dokumentima važnu ulogu imao socijalni nauk Crkve. Zahvaljujući Katoličkoj crkvi u centar svih rasprava stavljena je ljudska osoba i njezina temeljna prava. Na zasjedanju u Kopenhagenu sudjelovalo je deseteročlano izaslanstvo Sv. Stolice na čelu sa državnim tajnikom kardinalom Angelom Sodanom. Čitav svijet pozvan je boriti se protiv siromaštva, nezaposlenosti i socijalnih nepravdi. Podloga stvaranju čovječnijeg poretka u bilo kojem društvu je ljudska osoba čija su prava neotuđiva.

Svjetske novinske agencije su priznale da je uloga Katoličke crkve u Bosni i Hercegovini od izuzetne važnosti. Crkva je u ovom ratu uvijek bila na strani potlačenih i zauzimala se za prestanak nepravdanih borbi. Taj glas ima i danas svoju snagu ali nikako da bude pravo vrednovan od onih kojih se to najviše tiče. U svojim istupima i zauzimanju za potlačene, prognane i ugrožene najviše su se isticali biskupi na čelu s kardinalom Vinkom Puljićem iz Sarajeva.

Zagreb

MOĆI SVETOG ANTUNA U HRVATSKOJ

U Zagrebu su posljednjih dana mjeseca veljače boravili moći sv. Antuna Padovanskog. Ovaj omiljeni svetac u našem narodu, kojega časte i pravoslavni, rođen je prije 800 godina. Tim povodom ova godina je proglašena: "Antunovom godinom". Moći sv. Antuna bile su izložene u crkvi sv. Antuna na Sv. Duhu, a na povratku su boravile u bolnici za tumore u neposrednoj blizini iste crkve.

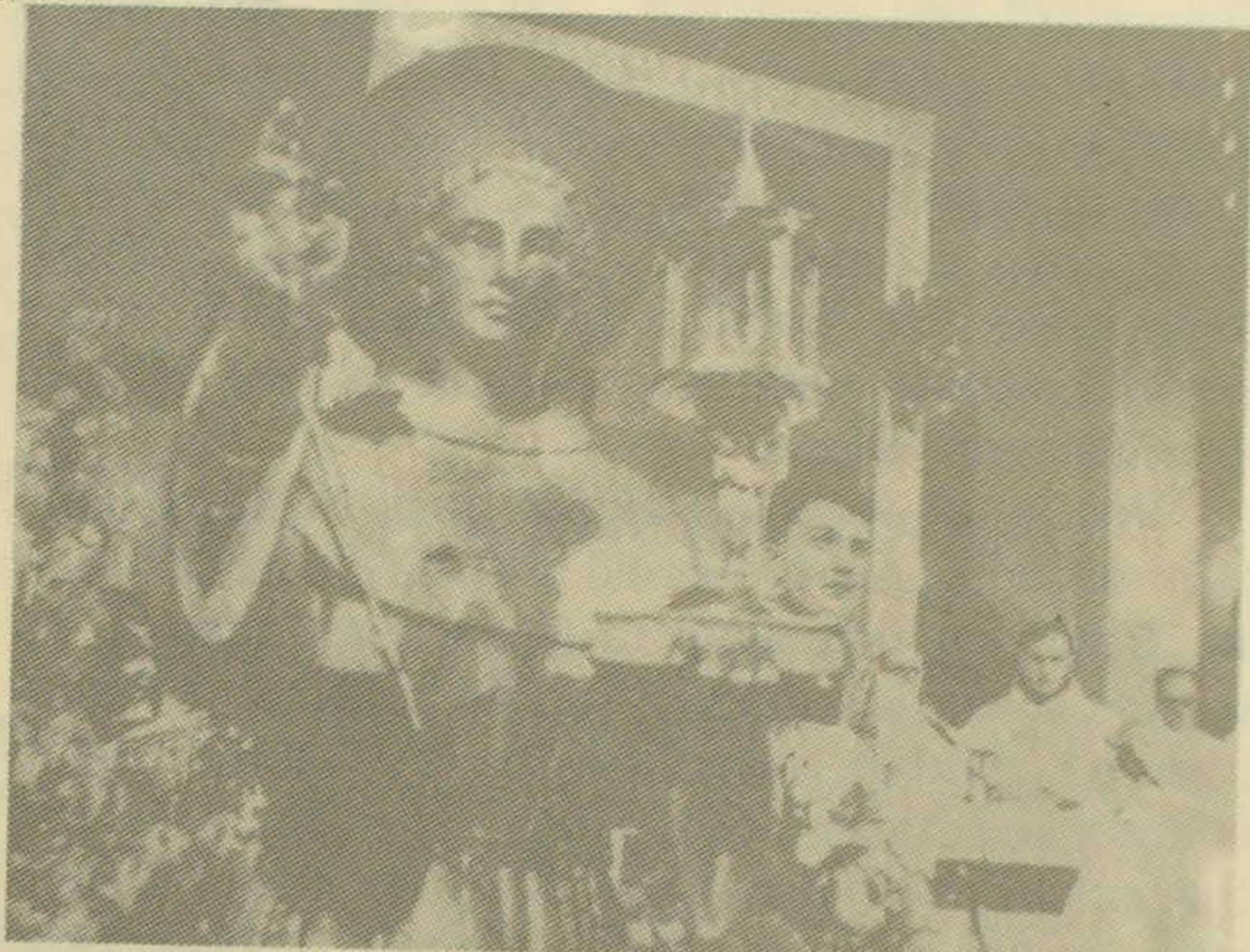

Foto MAK

Zagreb

ZASJEDANJE HBK

Održano je višednevno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu. Na zasjedanju je sudjelovao tajnik Kongregacije za evangelizaciju biskup Uhač. On je u srijedu 15. ožujka službeno otvorio novu zgradu apostolske nuncijature u Zagrebu na Ksaveru. Istu zgradu blagoslovio je sam Papa kada je boravio prošle godine u Zagrebu.

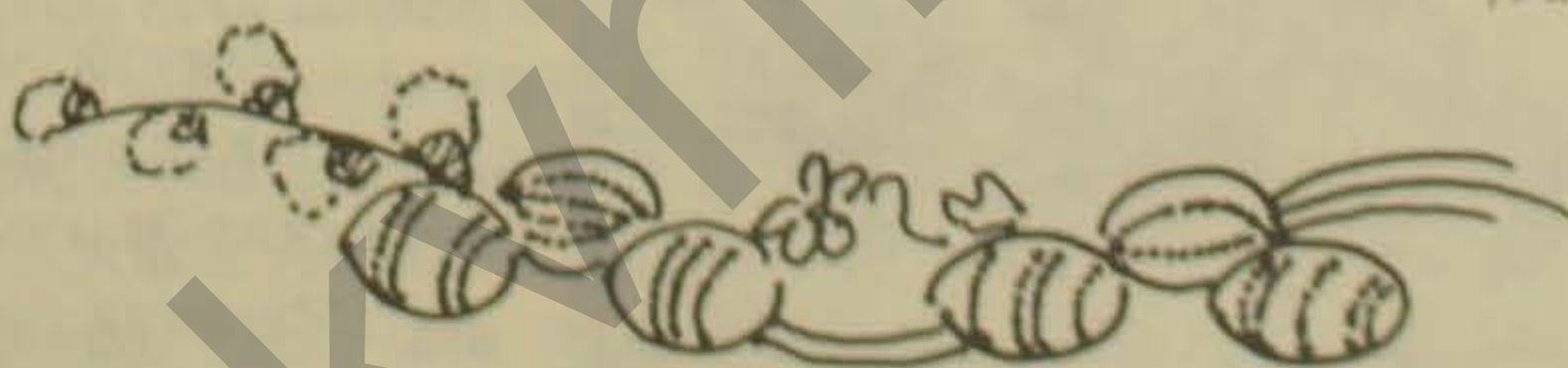
Na zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije bio je prisutan i naš biskup mons. Ivan Pénzes. U radu je bilo riječi o položaju Katoličkog Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu i njemu pripojenih viših škola, o apostolatu mladih i drugim temama sadašnjeg trenutka.

Vatikan

PAPA PRIMIO DELEGACIJU SRJ

Delegaciju SR Jugoslavije na čelu s ministrom inostranih poslova g. Vladislavom Jovanovićem primio je Sveti Otac 17. ožujka ove godine u Vatikanu. Po protokolu Svete Stolice ministar je u četiri oka razgovarao s papom Ivanom Pavlom II. Tom je prilikom Sveti Otac izrazio žaljenje zbog sankcija koje najviše pogađaju narod.

/A./

Vajska

POSVETA CRKVE I OLTARA

U Vajskoj postoji crkva sv. Jurja već više od 150 godina. Ove godine u subotu 18. ožujka, na dan liturgijske proslave sv. Josipa, doživjela je vrhunac svoje povijesti. Naime, toga dana je mons. Péntzes János, naš biskup, posvetio novi oltar i samu crkvu.

Posveti crkve prethodila je devetnica na kojoj su propovijedali pojedini svećenici iz Subotičke biskupije na temu: "Crkva kao zajednica", "Župa kao zajednica" a obradili su i druge teme vezane uz crkveni život. Na svetkovinu proslave Posvete crkve okupio se veliki broj vjernika iz Vajske i gostiju iz okolice. Na proslavi je prisustvovalo, uz biskupa, i 16 svećenika. Ističemo napose mons. Belu Stantića, generalnog vikara, mons. Mihovila Zolareka, kotarskog dekana te preč. Andriju Kopilovića ceremonijara.

Već je vlč. Andrija Đaković namjeravao po koncilskim smjernicama preurediti svetište i sagraditi novi oltar. Njegovim odlaskom ta je zamisao zastala. Tu zamisao ostvario je sada novi i agilniji upravitelj ove župe vlč. Josip Kujundžić. Naime, svetište je vrlo funkcionalno uređeno tako što je popločano mramornim pločama, a od vrsne hrastovine izrađen je novi oltar, tabernakul, ambon i krstionica koji su se vrlo lijepo uklopili u ambijent postojećeg svetišta i crkve. Oltar i sve ostalo izradio je mjesni majstor-stolar g. Franjo Kitanović. Čitav posao je vrlo kvalitetno izveden. U oltar su ugrađene svete moći Coronata i drugova mučenika koje su zapečaćene još davne 1857. godine u Kaloči.

Obrede posvete predvodio je, kako to predviđa liturgija, mjesni biskup a kroz obrede je tumačio i održao propovijed na hrvatskom i mađarskom jeziku preč. Andrija Kopilović. Obred su vrlo pažljivo pratili i lijepo sudjelovali u misi, mladi u narodnim nošnjama, brojni ministranti, čla-

novi Pastoralnog vijeća iz Vajske i Bođana i mnoštvo vjernika. Pjevanje je bilo na zavidnoj visini. Jednom riječju - sve je odražavalo dobru organizaciju, duhovnu pripremu i veliku ljubav Vajštanaca prema svojoj župnoj crkvi.

Župnik, vlč. Josip Kujundžić više puta je u svojoj zahvalnoj riječi istakao radost što

smije služiti narodu Božjem u Vajskoj i Bođanima, zahvalan za sve što su učinili za svoju crkvu i za sve goste, koje je poslije sv. mise počastio kod bratskog stola.

Od ove subote, 18.03.1995. godine kroz svu povijest u Vajskoj će se 18.03. slaviti kao Svetkovina obljetnice posvete crkve. /A./

Subotica - sv. Rok

DEVETNICA SVETOM JOSIPU**Sveti Josip uzor poštivanja žene**

I ove godine je od 10. do 19. ožujka u subotičkoj župi sv. Roka održana omiljena devetnica sv. Josipu.

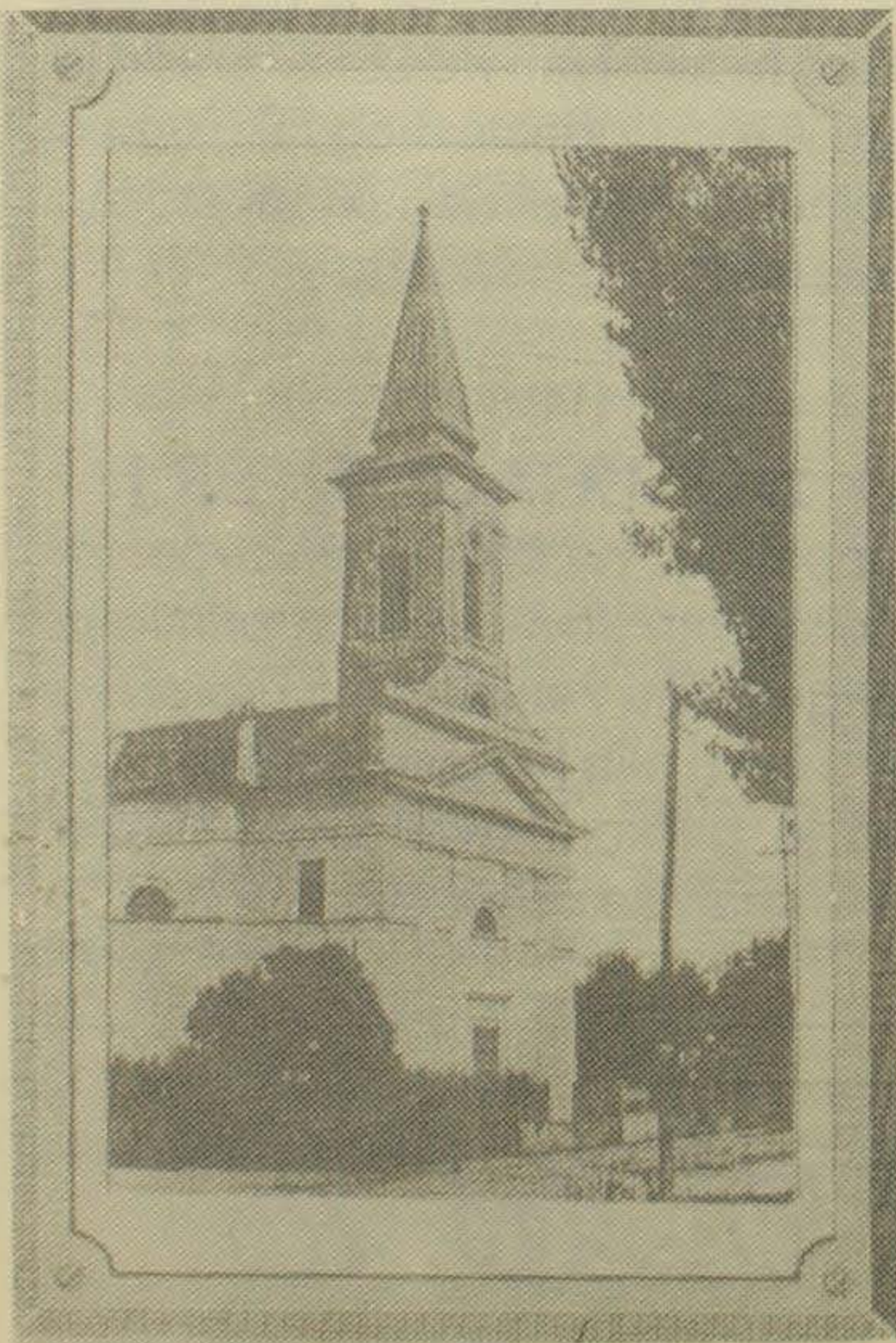
U ovoj Međunarodnoj godini žene okvirna tema Devetnice bila je "Uloga i poslanje žene u Crkvi i svijetu". Propovjednici su bili svećenici Subotičke biskupije: Andrija Kopilović, Stjepan Beretić, Franjo Davčik, Lazar Novaković, Franjo Ivanković, Miroslav Orčić, Josip Kujundžić i Andrija Anišić te vlč. Mato Jaković, prefekt sjemeništa "Paulinum", koji je inače svećenik Skopsko-prizrenske biskupije. Oni su ove godine u svojim propovijedima govorili o ulozi i poslanju žene u Crkvi i svijetu na temelju enciklike Pape Ivana Pavla II. "Dostojanstvo žene".

U nedjelju 19.03.1995. godine devetnica je završena svečanom koncelebriranom biskupskom misom.

Biskup mons. Ivan Péntzes iskoristio je ovu prigodu da pozdravi svog bivšeg tajnika vlč. Andriju Anišića prvi put kao župnika ove župe te potaknuo vjernike da mole za njega i da mu pomažu u njegovoj odgovornoj zadaći.

Svaku se večer u crkvi okupljao lijepi broj vjernika iz Subotice i okolice, a na završetku devetnice crkva je bila prepuna.

Na koncu mise župnik vlč. Andrija Anišić zahvalio je na poseban način g. Biskupu što je i ove godine došao zajedno sa svima moliti sv. Josipa za zaštitu i pomoć, uputiti svoju pastirsku riječ i podijeliti blagoslov. Zahvalio je nadalje i svim propovjednicima i prisutnim svećenicima ističući napose mons. dr. Marina Šemudvarca koji je uprkos svojoj starosti i bolesti dolazio svaku večer na ovu devetnicu i bio na raspolaganju za sv. ispovijed. /A./

Selenča

MEĐUVJERSKI SVJETSKI MOLITVENI DAN ŽENA

Žene u Selenči, rimokatoličke i evangeličke vjeroispovjesti i ove su se godine uključile u Međuvjerski svjetski molitveni dan žena. Po već dogovorenom redu, ovogodišnji molitveni dan žena priređen je u evangeličkoj crkvi. U njemu je sudjelovao lijep broj žena obiju vjeroispovjesti. Žene su pažljivo slušale razmišljanja o biblijskim tekstovima koje su za ovu godinu pripravile žene afričke države Gane. Poslije molitve žene su se zadržale u razgovoru uz malu zakusku koju su priredili domaćini. Ugodno raspoloženje završeno je pozdravom "Doviđenja!" do susreta slijedeće godine u katoličkoj crkvi. /A.J./

Subotica

IZBORNA SKUPŠTINA FRANJEVAČKOG SVJETOVNOSTI REDA

U nedjelju, 5. ožujka ove godine u 16 sati u franjevačkom samostanu u Subotici održana je izborna skupština Franjevačkog svjetovnog reda (FSR) – hrvatski ogranak. Skupštini je predsjedao brat Bela Kiraj iz Subotice kao delegat provincijske ministre s. Marijane Matijević uz asistenciju dr o. Karla Harmath iz Novog Sada kao delegata provincijskoga duhovnog asistenta dr o. Kornelija Šojata.

Mjesno bratstvo FSR-a izabralo je novo Vijeće sa mandatom od tri godine. Novim ministrom (služiteljem) bratstva izabran je brat Stjepan Vojnić-Hajduk, za doministricu je izbrana sestra Milka Bilinc. U Vijeće su još izabrani sestra Jelena Demšedi, brat Ivica Francišković i brat Marko Stantić.

Novom vijeću FSR-a u služenju i upravljanju Mjesnim bratstvom želimo Božiji blagoslov i puno uspjeha. /M.K./

Subotica

ZAPOČELA S RADOM EKUMENSKA TRIBINA

U Židovskoj zajednici u Subotici je, među ostalim planovima, rođena i ideja o održavanju tzv. Ekumenske otvorene tribine. Tako je 07.03.1995. godine došlo do prve takve tribine u prostorijama Židovske zajednice u Subotici. Vodstvo tribine je, kao prvog predavača, pozvalo vlč. Andriju Kopilovića da obradi temu: "Crkvena netrpeljivost i ekumenizam". Dvorana je bila popunjena i zanimanje je bilo veliko. Na tribinu su pozvani i predstavnici drugih vjerskih zajednica. Predavač je kratko objasnio što znači vjerska netrpeljivost pokazavši povijesne, sociološke i religiozne razloge za mogućnost takve pojave. U drugom dijelu predavanja je na temelju nauke II. Vatikanskog sabora iznio katolički stav o ekumenizmu.

lako taj pojam ne potječe izravno od katolika on je danas u katoličkoj teologiji jedan od važnih teoloških stavova. Naime, to nije "tehnika" odnosa prema drugima, nego vjerski postulat ponašanja i mišljenja katoličke teologije i Crkve prema kršćanima koji su nasljednici drugačije tradicije.

Nakon predavanja razvila se zanimljiva diskusija, a slijedeća tribina je najavljena za 02.05.1995. kada će glavni gost biti pravoslavni paroh o. Milivoj. On će obraditi temu vezanu za Istočni raskol 1054. godine.

Nakon ove tribine slušateljstvo je predložilo da se ovakve izmjene misli i upoznavanja događaju u redovitim susretima, a da barem jedanput godišnje bude i ekumenski molitveni susret u prelijepoj subotičkoj sinagogi i time se naznači da smo svi, koji se danas dičimo kršćanskim imenom, nasljednici vjere Abrahama. /A./

Subotica

KONCERT DUHOVNIH ŠANSONA

Krajem veljače (24. II 1995) u velikoj vijećnici Gradske kuće ženski zbor katedralnog zbora "Albe Vidaković" održao je koncert duhovnih šansona. Na programu je bilo i nekoliko crnačkih duhovnih pjesama, a posebno bi valjalo istaći pjesmu "Marijino srce" koju je uglazbio Ljubo Stipišić na stihove Alekse Kokića koja je premijerno izvedena. U prvom dijelu koncerta pjesme su izvođene uz pratnju orgulja, a u drugom zbor mladih je pratio tamburaški orkestar. Ovaj koncert ženski zbor je održao povodom Međunarodne godine žene. /Zdenka/

Novi Sad

BLIŽE JEDINSTVU KRŠĆANA

Iz kršćanskog časopisa "Dzvoni", mjesečnika na ukrajinskom i rusinskom jeziku, čiji je izdavač grkokatolička župa sv. Petra i Pavla u Novom Sadu, broj za siječanj 1995, prenosimo slijedeću vijest:

Obnovljeno jedinstvo dviju Crkava

Dana 11. studenoga 1994. godine u Vatikanu papa Ivan Pavao II. i patrijarh Asirske Crkve Istoka, Njegova Svetost Mar Dinkha IV, potpisali su zajedničku izjavu o osobi Isusa Krista. S tom izjavom okončana je razlika u učenju između dviju Crkava koja je trajala 15 stoljeća a poznata je pod nazivom nestorijanizam. Podijeljenost je nastala poslije Efeškog sabora 431. godine. Obje ove Crkve su se međusobno priznale i prepoznale kao "sestrinske Crkve" koje priznaju istu nauku o tajni utjelovljenja koja izrečena u Nicejskom simbolu vjere. Bit te potpisane izjave je u tome da je Isus Krist pravi Bog i pravi čovjek, a Marija, majka Isusova i Bogorodica a ne samo Kristorodica. Asirska Crkva Istoka, poslije velikih progona i tlačenja, sada ima 90 župa i oko 400.000 vjernika u raznim državama. /Ante Skenderović/

OBITELJSKI SUSRETI OŽIVJELI

Tempo života - uzrok krize braka

Današnji tempo života, svijet tehnike i kompjuterizacije toliko je zaokupio čovjeka da je zaista teško zastati i ponekad se upitati: gdje sam to ja, kuda idem, kakav je moj brak, kako žive moja djeca i s kim se družim... Međutim, istina je da ima mnogo ljudi koji osjećaju potrebu da zastanu u svom svakidašnjem životnom rituelu i počnu razmišljati o razlozima sve veće krize u brakovima. A kriza braka, nažalost, činjenica je o kojoj govore i ove brojke: u općini Subotica prošle godine je sklopljeno oko 700 brakova, a gotovo 300 se raspalo. U tom smo skoro stigli zapadne zemlje i USA, gdje se od dva braka jedan raspadne.

Vjera spašava

Kod katolika, situacija je nešto bolja, ali ni mi nismo pošteđeni kriza i problema u braku. Ova teška politička i još gora ekonomska situacija samo pospješuje netrpeljivost, nestrpljivost i malo je potrebno da među bračnim drugovima dođe do svađe i nerazumijevanja. Srećom, mi za to imamo rješenje. U svjetlu Božje riječi možemo naći odgovor na sva životna pitanja koja nas zanimaju i muče. Zajednička molitva je, pak, izvor najveće blizine među bračnim drugovima jer uprisutnjuje u njihovom životu samog Isusa Krista. A gdje je Isus, ondje ne može biti svađe, mržnje, bezizlazne situacije... gdje je Isus, ondje je praštanje, radost, mir, ljubavi i život...

Potreba za susretanjem

Dugo je sazrijevala ideja za susretima u kojima će bračni parovi razvijati zajedništvo s Bogom, a time i obnoviti bračnu ljubav. Ta ideja napokon je ostvarena u petak, 17. III 1995. godine u Župi sv. Roka gdje se na poziv župnika ove župe, vlč. Andrije Anišića sastalo trinaest bračnih parova. Nakon molitve bračni parovi su se pojedinačno predstavili jedni drugima. To je bio dobar uvod u razgovor o očekivanjima i motivima koji su ih okupili. Motivi su bili različiti kao i očekivanja. Neki su došli

iz radoznalosti, ne znajući što da očekuju, dok su drugi imali ozbiljne razloge za svoj dolazak, kao što su duhovna potreba za susretima s onima koji isto misle, osjećaju, imaju iste probleme, a rješenje traže u Bogu. Kao razlozi za dolazak na ovaj susret spomenuti su i odgoj djece, želja za razgovorom, druženjem kako odraslih tako i djece. Već na prvom susretu napravljeno je mnogo planova. Kad se razvije i učvrsti ova naša zajednica bračnih parova, organizirat će se zajednički izleti s djecom, čuvanje manje djece da bi roditelji mogli odvojiti par sati za sebe i slično.

Dogovoreno je da će svaki susret početi s kratkim uvodnim predavanjem nakon čega slijedi razgovor a susret će se završavati molitvom i druženjem. Susreti će biti trećeg petka u mjesecu u 20 sati u prostorijama župe svetog Roka.

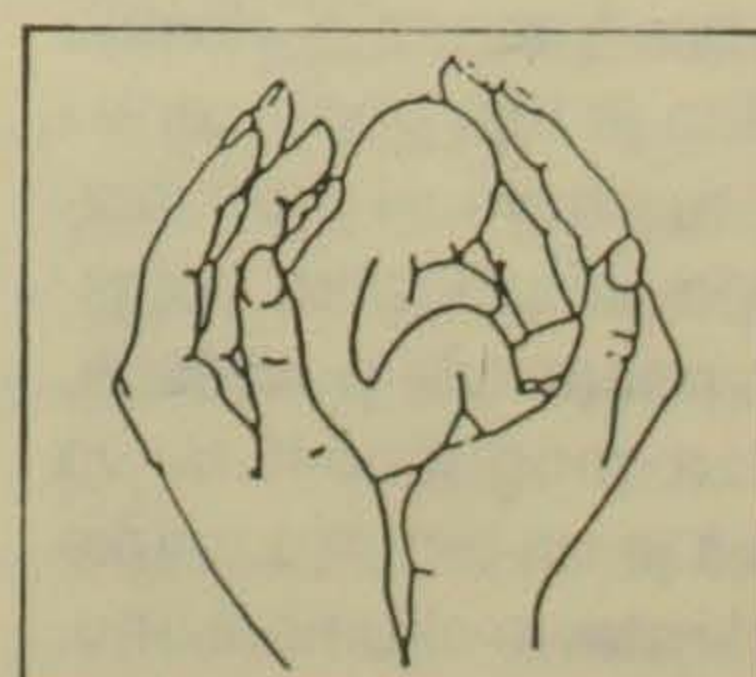
Pozivamo i druge mlađe bračne parove na ove susrete jer će time raditi na izgradnji samih sebe, učvršćivanju braka i usmjeravanju svoje djece na pravi put. Pa tko bi to mogao mimoći, preskočiti kad je toliko dobroga na jednom mjestu.

Dijete, koje doživljava da se roditelji vole, uči da je obitelj zajednica ljubavi.

Naš cilj

Inicijator ovih susreta vlč. Andrija Anišić o motivima ovakvog načina okupljanja bračnih parova rekao je slijedeće: "Budući da u gradu postoji vjeronauk za djecu i mlade, a za bračne parove i obitelji već dugo vremena nema nikakvih organiziranih susreta, osjeća se potreba za organiziranom brigom oko duhovnog preporoda naših obitelji, te osnovne stanice društva i Crkve. Prošle sam godine na Međunarodnom simpoziju o obitelji izrazio želju za organiziranjem ovakvih susreta. Izmjenjivanje životnih iskustava može obnoviti bračnu ljubav i učvrstiti obiteljsko zajedništvo. A zajednička molitva, koju ćemo prakticirati na ovim susretima, pomoći će naš rast u vjeri i učiniti da naše kršćansko zajedništvo bude primjer drugima poput prve kršćanske zajednice koju uzimamo za uzor. Stoga želimo da geslo naših okupljanja bude: **SVI BUDIMO JEDNO SRCE, SVI BUDIMO JEDNA DUŠA BOGU NAŠEM NA SLAVU, BLIŽNJIMA NA RADOST A NAMA NA KORIST.**"

N. Tumbas

U obitelji mi kao roditelji započinjemo, razvijamo, odrastamo novog čovjeka, novo dijete.

U posljednje vrijeme Tribina mladih doživljavala je krizu. Na Tribini u veljači bilo je šesnaestero mladih.

Dogodio se divan preokret. Najavljeni dolazak mladih iz Sonte potaknuo je mlade iz Subotice i okolice da ispune dvoranu. Ovog puta bilo je premalo stolica. Zato su mnogi predavača vlč. Marka Forgića slušali stojeći.

Mladi pozorno prate predavanje

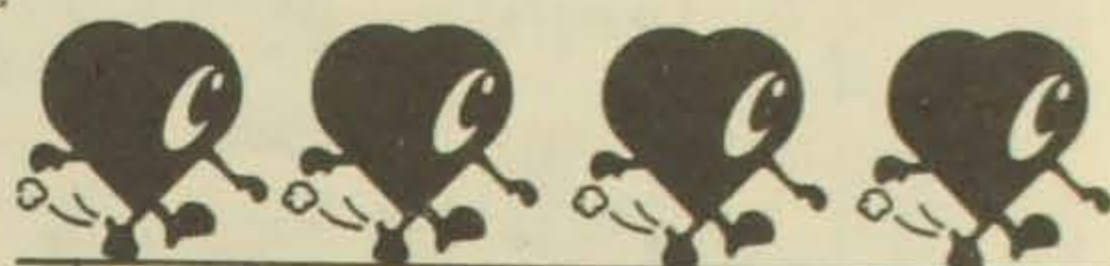
NAJAVLJUJEMO

Novi susret bit će s MLADIMA IZ BEOGRADA koji stižu u Suboticu 22. travnja prije podne.

Oni očekuju našu podršku i ohrabrenje.

Detaljni program dobit ćete u ruke od animatora Tribine.

IZUZETNA TRIBINA MLADIH

U nedjelju 26. ožujka 1995. godine imali smo zaista izuzetnu tribinu mladih. Osim odličnog predavanja, našu tribinu uzveličali su i gosti, mladi iz Sonte. Predavač je bio mons. Marko Forgić, župnik iz Sonte, koji je na početku pozdravio prisutne i podsjetio - i sebe i nas - r.a mjestu gdje je službovao (kao kapelan i župnik) prije Sonte, sjećajući se mladih s kojima je tada radio, a koji su sada već roditelji. Zatim je vrsno protumačio temu "Molitva i bratska ljubav". Molitvu je opisao kroz Bibliju i biblijske likove-molitelje, a za bratsku ljubav istaknuta je važnost trokuta "Bog-moj bližnji-ja", koji postoji samo ako su živi "tokovi" ljubavi između ovih osoba.

Prilog predavanju dao je dr Marin Šemudvarac rekavši da se u molitvi mi približavamo Nebu, a u meditaciji Nebo se približava nama.

Poslije predavanja i diskusije mladi su nastavili druženje u "Bunjevačkom kolu". Mnogi su se bolje upoznali i razgovarali jedni s drugima, ali nisu svi sa svima. Radi toga su nas mladi Sončani pozvali da i mi njih posjetimo i nastavimo ovo druženje. Zahvaljujemo im na svemu.

Druženja - svima nama tako potrebna - nastaviti će se, a nadamo se da će se ovako lijep odaziv mladih nastaviti i svaki put još povećavati.

Vesna Ivanković

Tribina Tribina Tribina Tribina Tribina Tribina Tribina Tribina

Iskusstvo

ISUSE, OPROSTI MI JER NE ZNAM ŠTO ČINIM

Grieh je odvajanje od Boga. Prvo činiš zlo iako te tvoja savjest odvraća od toga, a zatim bježiš od Boga jer znaš da te On želi drukčijeg. O, Isuse, kolike li istine! Koliko puta smo mi takvi prema Tebi, koliko puta sam JA takva prema Tebi. Želim osjetiti tvoju blizinu, brigu za mene a znam da to ne zaslužujem.

Često zakucaš na moje srce i ja Ti ga želim otvoriti, ali se stidim nečistoće u njemu. I moje srce onda ostaje zaključano za Tebe, a ja se povlačim još dublje u sebe. Međutim, Ti si uporan. Kucaš sve češće, jače. Ja se bojim. Želim se sakriti pred Tobom jer znam da sam sagriješila. A Ti ipak ulaziš u moj bijedni stan. Sve si mi bliže. Želim Ti potrčati u zagrljaj, ali se bojim. Ne znam čega. Znam da me nećeš grditi, da me nećeš prijekorno pogledati, a ja se ipak i dalje bojim.

Kako sam Ti mogla tako nešto napraviti? Tebi koji me uvijek saslušas s puno pažnje, koji mi činiš dobro, koji me spasavaš od raznih neprijatnosti. A upravo Tebi ja činim nepravdu svojim grijesima.

Često zamišljam oštru krunu koju su Ti natakli na glavu. Svaki moj grijeh kao da je još jedan trn koji Ti stvara bol. Kako to

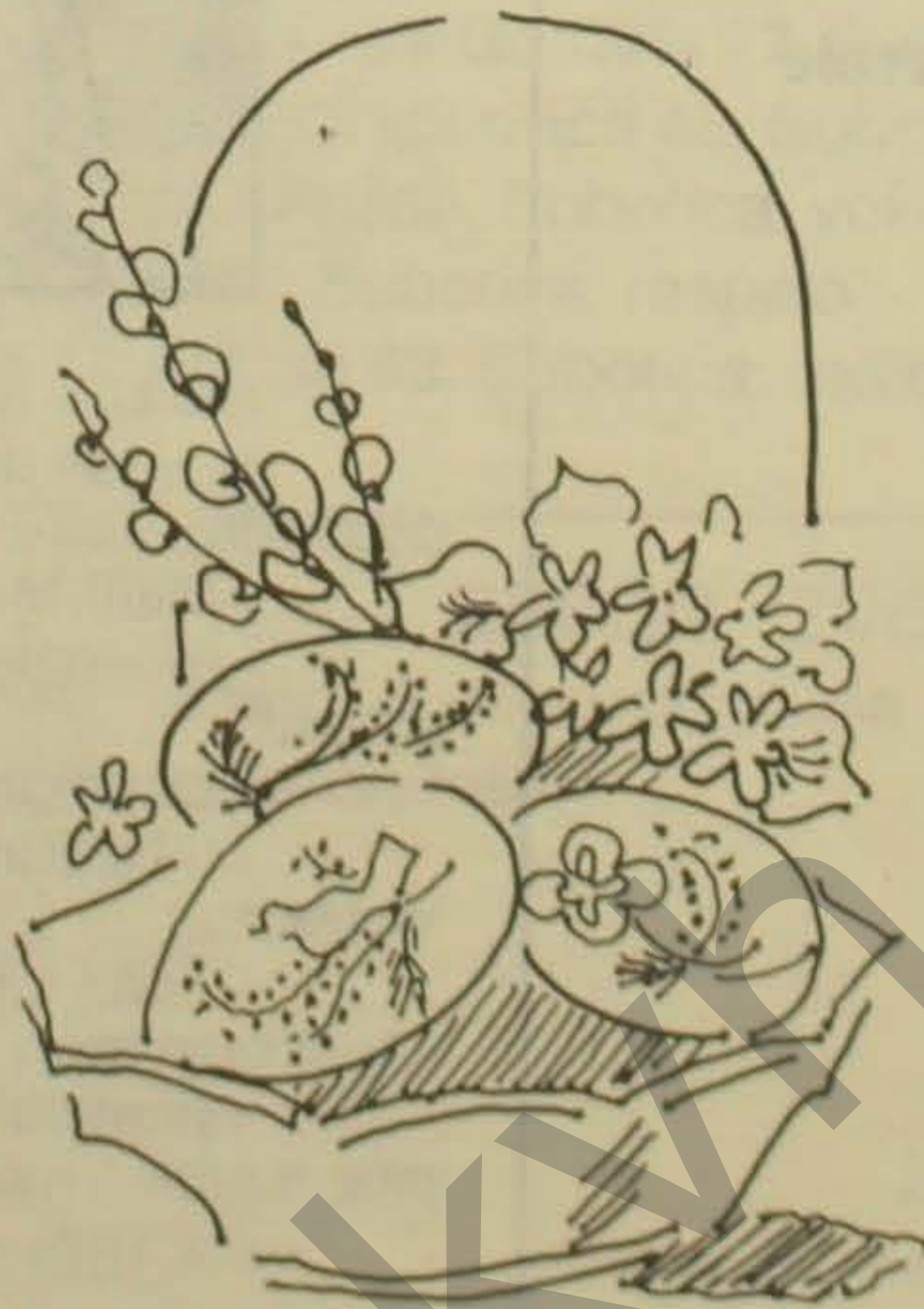
mora boljeti! A Ti me ipak čekaš i smiješiš mi se. Pružaš mi ruke i ne gledaš moj stid, a ja znam da bih kao kršćanka trebala biti primjer drugima. Isuse, nisam zaslužila toliku Tvoju ljubav.

Napokon sam skupila hrabrost i, evo, molim te za oprostaj. Ti si tako dobar, ljubav sva. Ti znaš da ja želim svjedočiti drugima, zato mi i pomažeš očistiti moje srce. Lijepo mi je biti pored Tebe. Isuse. Tvoja blagost postaje dio mene.

Tamo gdje si Ti, tamo je pravi raj. Više ne brinem jer si Ti sa mnom. Dok si Ti tu, u mom srcu, i Tvoja ljubav u meni, ničega se ne bojim.

S Tobom je najljepše, zato Te molim budi uvijek blizu jer ja želim biti s Tobom. Isuse, ja Te volim.

/Jasna/

Uredila: K. Čeliković

NEMA CRKVE BEZ KRIŽA

*Isus je uskrsnuo!
Za tebe, za ljude oko tebe, za sve!
Neka ti je sretan Uskrs, i po tebi
neka je sretan drugima!*

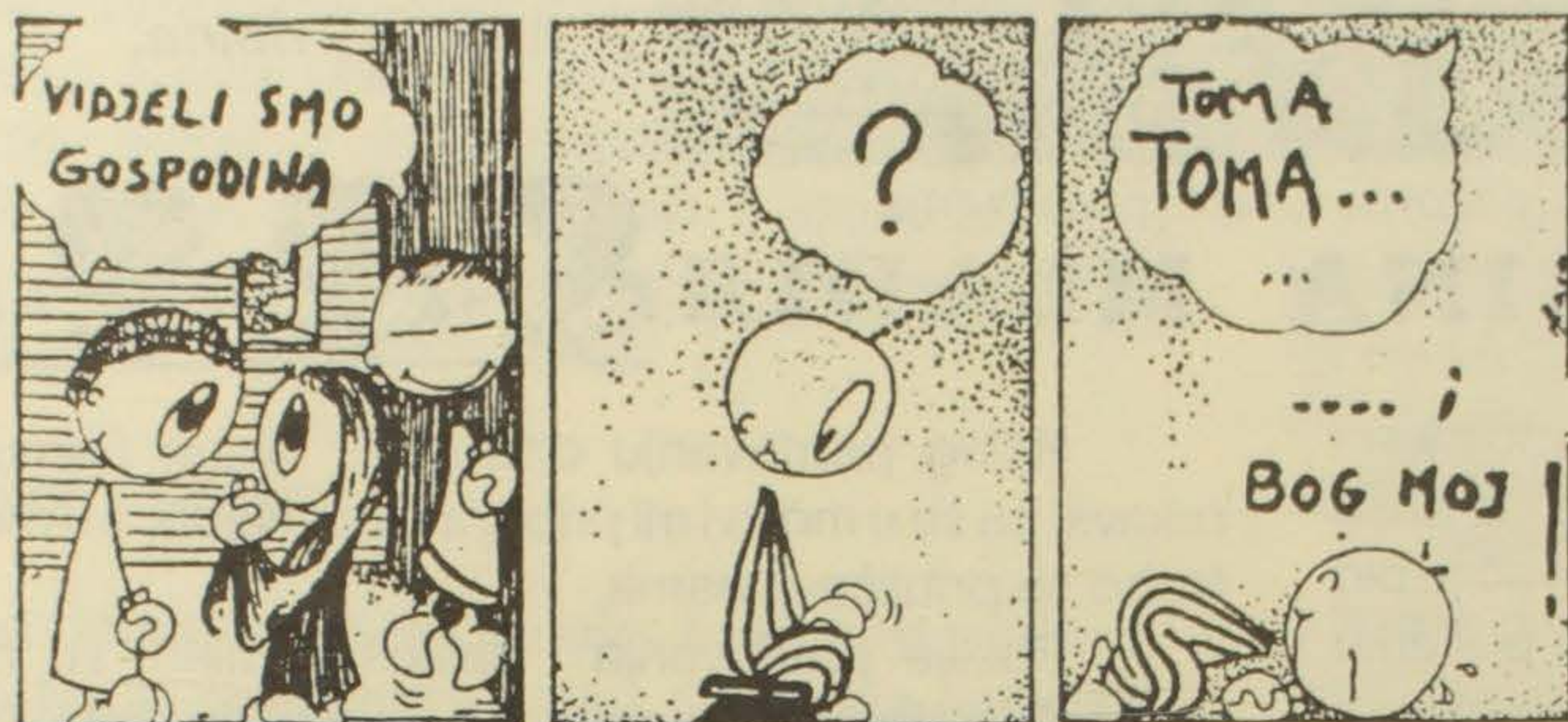
Za vrijeme mise mora na oltaru ili kraj oltara biti KRIŽ. Jasno je zašto križ je simbol Isusove žrtve, znak po kome se prepoznaju kršćani!

Prvi kršćani gubili su glave kao bi ih netko prepoznao kao Isusove sljedbenike, zato su oni umjesto križa više rabili druge, tajne znakove, npr. sidro, sliku Dobrog Pastira, golubice a najčešće ribe. Zašto ribe? Zato je se grčka riječ "ikhthys" (riba) sastoji se od početnih slova ovih riječi: Iesus Kristus Theou Hyios Soter (Isus Krist Sin Božji, Spasitelj). Gle, kako su prv kršćani bili lukavi! I dobri zagonetači.

Tek oko g. 1100. počela su se praviti raspela s likom Isusa i ubrzo su preplavila svijet!

Evo kako je u prastarj krčko katedrali u kamenu uklesan znak Isusa i Euharistije!

(MAK)

A mi smo se nadali... govorila su dvojica učenika na putu prema Emausu. Izgubili su svaku nadu!

Žene su veoma rano došle na grob pomazati Isusa, a našle su prazan grob. Tražile su umrlog!

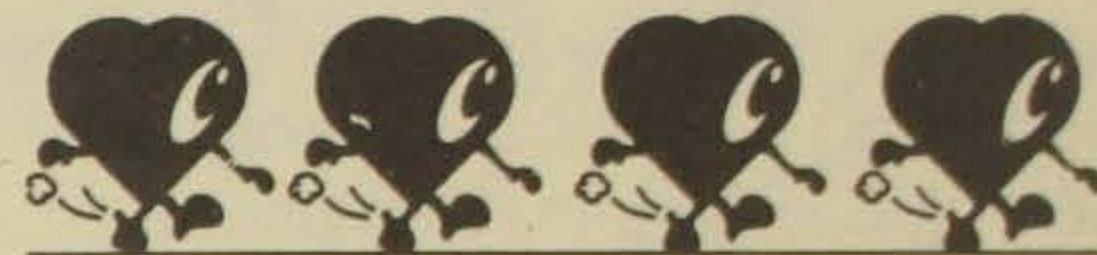
Učenici su strepili iza zatvorenih vratiju očekujući najgore. Sve im je bilo pokopano s Isusom.

Tada: Isus lomi kruh u Emausu, a njima se otvaraju oči; otkrivaju da im je zapalilo srce i da moraju natrag u zajednicu javiti: vidjeli smo Gospodina!

Žene čuju presudno pitanje: "Što tražite živoga među mrtvima?" Isus je uskrsnuo, nema ga u grobu!

Učenici trče na grob i nalaze sve kako su im žene govorile: vraćaju se u zajednicu gdje ih okupljene iznenađuje Isus: MIR VAMA!

Toma zbunjen i postidjen priznaje: GOSPODIN MOJ I BOG MOJ!

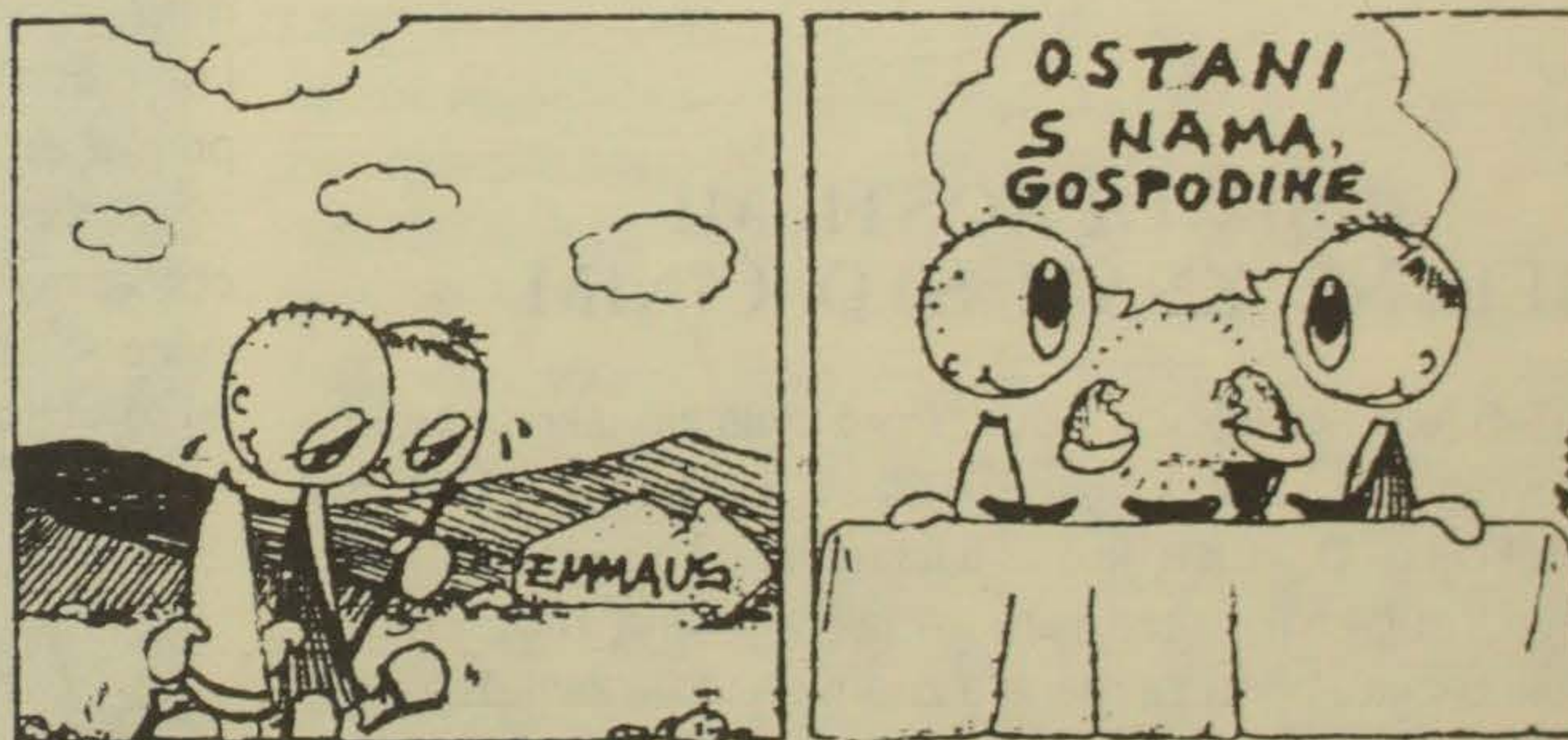
KRIST ME UČI

Slika
tvojih padova i ustajanja
znoja
i posrtanja
slika
tvojih patnji i poniženja
srama
i razočarenja

često mi dođe...

Kad me ljudi ruše
i guraju
kad me preziru
i vrijeđaju.
Kad mislim
da sam nedužna
a okrivljena
ja se sjetim tvoga
PRAŠTANJA.

Maja Vulinović, V razred, Sombor

PO USKRSNUĆU

Isus se daje prepoznati onima koji ga ljube i otkriva im se po nekom sasvim osobnom znaku:

- Mariji Magdaleni izgovaranjem njezina imena: "Marijo!".
- Ribarima na jezeru svojom jednostavnošću i savjetima: "Bacite mreže na desnu stranu!".
- Učenicima u Emausu za stolom "lomeći kruh".
- Učenicima okupljenim na jednom mjestu dajući im svoj tako potrebni mir: "MIR VAMA!".
- Tomi u njegovoj sumnji razotkriva tajnu svoga probodenog tijela i svetih rana: "Gospodin moj i Bog moj!".
- Šimunu Petru otkriva se na jedinstven i zahtjevan način kad ga triput za redom pita: "Ljubiš li me... ljubiš li me više...?".
- A TEBI... KAKO SE TEBI OTKRIVA? KOJI JE VAŠ DOGOVORENI ZNAK?

Iz medicine

STOP ŠTUCANJU

Ako se želiš brzo riješiti štucanja, moraš prstima čvrsto stisnuti resice oba uha. Zadrži dah neko vrijeme i neugodno štucanje će prestati.
(MAK)

JABUKA SA CRVOM NAJBOLJA?

Tko može neka radije jede jabuke iz djedova voćnjaka, makar ne izgledale lijepo kao jabuke iz voćarnice i makar u njima bude i po koji crv. Jabuke sa stabla koje nije prskano kemikalijama protiv štetnika zdravije su!

Američka glumica Meryl Streep utemeljila je telefonsku savjetodavnu službu za one koji vole jabuke pa svakome preporučuje: ne kupujte i ne jedite prskane jabuke, a ako već morate, onda ih dobro operite i ogulite im koru prije nego ćete ih pojesti...
(MAK)

DJECA BRZO RASTU

Neki su liječnici sa sveučilišta u Pensilvaniji, SAD, istraživali rast male djece, od trećeg dana života do dobi od dvije godine. Otkrili su neobične stvari.

Malo dijete može narasti skoro 2 cm na dan, iako tu ima razlika među djecom. Neka narastu samo pol centimetra, druga i 1,65 cm. Razdoblja rasta smjenjuju se s razdobljima zastoja u rastu, koja traju od 2 do 28 dana. To je razumljivo, jer kad bi dijete neprekidno, svakog dana, naraslo po 1 do 2 centimetra, onda bismo već u kolijevci dobili ...diva!
(MAK)

Vaša pisma

Puno pozdrava iz
Augsburga od
Luka, Juliane,
i Marine Beretić

DRAGO UREDNIŠTVO
ZVONIKA,
HVALA VAM ZA LEPI
LIST "ZVONIK" A
POSEBNO HVALA ZA
DJEČJU STRANU.
ŽELIM VAM SVE
NAJBOLJE
SYLVIA I
PATRIK.

**MALO SE ŠALIMO
U RESTORANU**

- Konobar, imate li žablji
batak?
- Ne, ovako hodam zbog
reume.

BAŠ JE SRETAN

- Baš sam sretan što nisam
rođen u Kini!
- Zašto?
- Pa ne razumijem ni jednu
kinesku riječ

POŠTOVANE I VRIJEDNE ZVONČICE I ZVONČIĆI!

Primili smo vaša pisma, pozdrave, mnogo odgovora na nagradnu igru što nam govori da čitate stranice koje su vama namijenjene. Bilo bi lijepo da nam još više pišete o tome kako živite, idete li redovito u crkvu, jeste li možda ministranti ili čitate u crkvi, a možda na neki drugi način sudjelujete u crkvenom životu. U ovom broju objavljujemo jednu pjesmu, a ubuduće ćemo i druge vaše radove objavljivati.

U nedjelju, 26. ožujka, nakon dječjeg Križnog puta, na Kalvariji je bilo izvlačenje dobitnika vaše nagradne igre. Ovog puta smo zaista iznenađeni brojem vaših odgovora. Naime, stiglo je preko **160 točnih odgovora** na kuponima Zvonika. I dalje svoje odgovore šaljite isključivo na kuponima, ali vas molimo da to bude na dopisnici ili na razglednici da biste bili ravnopravni kod izvlačenja (u nedjelju smo neke kupone morali skidati sa dopisnica da bi svi bili jednaki). Djeca iz Bača i Subotice poslala su najviše odgovora, ali stigli su kuponi i iz Opova, Tavankuta, Kelebije, Bačkog Petrovog sela i drugih mjesta. Naš je sponzor odlučio **specijalnom nagradom** razveseliti župu koja pošalje najviše točnih odgovora. Ovaj put jedan **kazetofon šaljemo u Bač**. Hvala SPONZORU.

Dobitnici su:

1. **Miroslav Gabrić**, Vladimira Gortana 27, Subotica: kip Gospe s Isusom
2. **Monika Čuka**, Marka Oreškovića 48, Subotica: nogometna lopta
3. **Mario Petrić**, Blaška Rajića, Subotica: vokmen
4. **Atila Lanji**, Pere Haje, Subotica: raspelo
5. **David Anišić**, Vohl-Lole 53, Subotica: radio - sat.

NAGRADNO PITANJE

U ovom broju na pitanje sigurno nije teško odgovoriti ako ste pročitali prethodnu stranicu, ali vjerujemo da mnogi od vas to već znaju. Točne odgovore pošaljite na adresu Uredništva najkasnije do 20. IV ove godine. Izvlačenje će biti u Baču 23. travnja.

KUPON ZVONIKA

Kome se Isus poslije uskrsnuća najprije ukazao (prema Ivanovom evanđelju)?

Odgovor: _____

Moja adresa: _____

Piše: Andrija Kopilović

VELIKI BIBLIJSKI LIKOVI Jakov

Jedan od najmarkantnijih likova Starog zavjeta svakako je patrijarh Jakov. Zapravo, s njim započinje povijesni hod Izraela kao naroda. Izak je imao dva sina: Ezava i Jakova. U svojoj starosti Izak, suprotno ondašnjim običajima, podjeljuje prvenstvo mlađem sinu Jakovu. U tome presudnu ulogu igra Jakovljeva žena Rebeka koja je više voljela mlađeg sina i lukavo prevarila muža da bi blagoslov prvenstva prepustio mlađem sinu. U biblijskoj teologiji ovaj događaj tumačen je tokom povijesti na različite načine. Zanimljiva je uloga majke, uloga samog Jakova i starijeg sina Ezava.

Jakov je čovjek vrlo prodorne vjere i izuzetno jake volje. Radi svoje ženidbe mora učiniti naporan put da bi izbjegao opasnost ženidbe s poganima svoga kraja. Tada ga, unatoč uspjele ženidbe, duboko pogađa Rahelina neplodnost. I on je poput svog praoca Abrahama proživljavao kušnju iščekujući potomstvo. U svom iščekivanju on je nestrpljiv, ali iščekivanje se konačno ipak isplatilo jer je njegov brak blagoslovljen s dvanaest, zapravo trinaest sinova.

Jedan od temeljnih događaja u Jakovljevom životu, koji pokazuje njegovu jakost i ustrajnost u vjeri, je takozvana borba s Bogom. Naime, cijela obitelj je u bijegu. U noći Jakov biva iskušavan borbom s Bogom s kojim se doslovno, kako Biblija piše, hrvao do zore. U tom tajanstvenom prikazu, bez sumnje, riječ je o fizičkom dvoboju prsa u prsa s Bogom u kojem u početku, čini se, pobjeđuje Jakov. Kad je spoznao da mu je protivnik nadnaravno biće, iznuđuje njegov blagoslov. Tekst, doduše, ne spominje ime Jahve, a nepoznati napadač isto tako ne izriče svoje ime. Pred zoru Jakov dobiva od svog suparnika novo ime: "Izrael". Taj naziv znači "neka se Bog pokaže jakim". Po drugom tumačenju čak znači "pokazao se jakim protiv Boga". Ta promjena imena je znak velikog događaja. Sjetimo se da je Abraamu ime promijenjeno u Abraham, ovdje Jakov u Izrael, a u Novom zavjetu Šimun u Petar i Savao u Pavao. Ujedno je ovaj događaj obogaćen smislom. Jakov se priljubljuje uz Boga, povlači mu ruku da dobije blagoslov koji će obvezivati Boga u odnosu na one koji će poslije njega nositi ime "Izrael". Ovaj događaj je postao slikom duhovnog boja i djelotvornosti ustrajne molitve, kako to tumači sv. Jeronim.

Nakon dobivenog blagoslova i noći provedene u borbi s Bogom i pred Bogom, dolazi u 33. poglavlju Knjige postanka prelijepi opis susreta dvojice braće Jakova i Ezava. Unatoč tome što bi se moglo reći da je Jakov preteo prvenstvo pred Bogom, blagoslovljeni su i jedan i drugi brat. Jakov se boji susreta, ali ide mu hrabro jer se brata ne odriče. Glavna njegova moć su njegova djeca i žene koje vodi u susret s bratom. Na taj prizor brojne Jakovljeve obitelji Ezav zastaje raznježen. Pogledavši na tu brojnu obitelj pade u zagrljaj svom bratu, poljubi ga i zaplaka. Oba brata natječu se u tome koji će kojeg obdariti većim darovima, a jedan drugog počašćuju nazivom "moj gospodar". Nakon ovog dirljivog susreta braća se rastaju i svaki odlazi u svoju zemlju.

Jakov se nastanjuje u Betelu, gdje podiže Bogu žrtvenik na spomen bijega od svog brata Ezava i pomirenja s njim. Obred čišćenja svetišta u Betelu također je liturgijski primjer. Boga se,

naime, ne može častiti na nečasnom mjestu. U Betelu se rodi najmlađi sin Jakovu, a onda mu umrije žena Rahela. Tako je Rahela simbol majke koja umire u porodu darujući život makar mora žrtvovati svoj. Sahranjena je u blizini današnjeg Betlehema, grada kruha. Predaja i danas obilježava Rahelin grob kojega je podigao nad njenim tijelom još praotac Jakov.

S Jakovom je, kako smo spomenuli, započela povijest izraelskog naroda. Stoga je važno istaknuti činjenicu da je, prema ondašnjim moralnim normama i običajima, jedan praotac naroda, kao što je bio npr. patrijarh Jakov, mogao imati više žena. Spomenimo ovdje njegovo potomstvo i to onako kako ga donosi Biblija. Jakov, tj. Izrael ima 12 sinova. S Leom Rubena, Šimuna, Levija, Judu, Jisakara i Zebulona; s Rahelom Josipa i Benjamina; s Bilhom Dana i Neftalija, koji su u stvari pripisani Raheli, jer su sinovi njene sluškinje; sa Zilpom ima Gada i Ašera. Svi su oni začetnici i temelji kasnijih dvanaest izraelskih plemena. Oni su svi Izraelci, makar se unutar plemena i znatno razlikovali. Dvanaestorica sinova Jakovljevih-Izraelovih igra značajnu ulogu u povijesnosti izraelskog naroda, koji je u punini samo onda blagoslovljen kad je svih dvanaest plemena zajedno. Svako odvajanje pojedinog plemena u povijesti Izraela označeno je kao mračno doba. Ova logika dvanaest plemena Izraelovih provlači se teološki i u Novom zavjetu u liku dvanaestorice Isusovih apostola. I teologija jedinstva u Crkvi je slična teologiji jedinstva u Izraelu jer svako izdvajanje iz zajedništva cijeloga Tijela označeno je kao mračno doba povijesti Crkve.

Jakov je, dakle, praotac s kojim počinje povijesni hod jednog naroda koji je i danas narod ponosan na svoju prošlost. Jakov-Izrael praotac je i novog naroda - Crkve. Taj novi narod rođen je iz raznih naroda po Isusu Kristu koji je također sin jednoga od dvanaestorice plemena Jakovljevih. Isus Krist je vlastitim načinom rađanja, svojom smrću na križu, rodio novi narod i utemeljio ga u zajednici pod vodstvom dvanaestorice apostola.

Preporučamo čitanje Knjige postanka, osobito ova poglavlja: 27, 32, 33, 35.

Piše: Stjepan Beretić

PREDSTAVLJAMO NAŠE ŽUPE

VAJSKA

Vajska je selo uz Dunav 12 kilometara zapadno od Bača. Spominje se u poreznim knjigama ako ne 1332, a ono 1338. godine posve sigurno. To je selo koje živi više od šest i pol stoljeća. Vajska je dobila ime po potoku Vajs koji teče u blizini sela. U prošlom stoljeću je u blizini sela bilo više rukavaca u kojima se lovila riba. Takvi su se rukavci također zvali vajsji. Stari su Vajštanci tokom 18. stoljeća živjeli od ribolova, stočarstva i manje od ratarstva.

Vajštanci i Dunav

Do sredine prošlog stoljeća Vajštanci su bili kmetovi koji su radili na grofovskom majuru. Jedan kraj njihovoga atara Dunav nije plavio. To su bile Gornje zemlje. Na tom području je bio grofovski posjed i mali posjedi kmetova. Veći dio atara je Dunav često znao preplaviti. Stoga su sela Karavukovo, Bogojevo i Vajska bila prisiljena podizati velike nasipe još 1866. godine. Nacrte za nasipe je radio Károly Hevessy, županijski inženjer. U tom podvodnom kraju nalazila su se brojna manja jezera, rukavci, bare. Lovljenjem ribe iz močvara i jezera bavilo se pedesetak seoskih žena. Ribu su prodavali sušenu. Još na početku ovoga stoljeća bilo je u tom kraju puno trske, koja se upotrebljavala za pokrivanje kuća i gospodarskih zgrada. Dobro se prodavala. A pašnjak, koji se u tom kraju nalazio, mogao se koristiti samo u sušnim godinama. Devedesetih godina prošlog stoljeća iskopaše Vajštanci odvodni kanal i na njemu ustavu za regulaciju vodoplavnih područja. Tako su dobili nove velike obradive površine. Do kraja prošloga stoljeća imao je karlovački patrijarh veliki posjed pod Vajskom. Imaju Vajštanci i danas svoje jezero Provalu. Ostala je poslije poplava 1926. godine. Uz Provalu je i restoran.

Kršćani u Vajskoj

Na početku ovoga stoljeća, bilježi povijest da je, kad su iz Vajske prognani Turci, u selu bilo i pravoslavni Srba. No, oko 1800. godine živjeli su u Vajskoj gotovo isključivo katolici Hrvati šokačke grane. I oni su se ovdje naselili krajem turskog razdoblja. Brigu o Hrvatima, koji su se ovamo doselili iz tuzlanskoga kraja, vodili su bački franjevci. Vajštanska župa brojala je 1800. godine 757 vjernika. Popis stanovnika 1900. godine pokazao je 1824 stanovnika. Od toga je 908 bilo Hrvata, 617 Mađara, 267 Nijemaca, 24 Srba, 8 Slovaka. Vajska je bila pretežno katoličko selo: 1791 katolik, 20 pravoslavni, 10 Židova, 2 evangelika, 1 reformat. Poslije Prvog svjetskog rata u Vajskoj je nastanjeno 86 srpskih obitelji solunskih dobrovoljaca iz Hercegovine. Tada je u Vajsku došlo i nekoliko srpskih obitelji iz okolice Pivnica. Pastoralnu brigu o pravoslavnim Srbima su vodili kaluđeri iz obližnjeg manastira Bođani. Od 1918. godine u Vajskoj su živjeli Rusini, grkokatolici (1942. godine ih je bilo 49). Oni su imali svoju malu kapelicu i zvono. Te kapelice više nema. Dolaskom Srba i Rusina znatno je porastao broj stanovnika Vajske. (1942. imala je Vajska 3899 stanovnika). Od toga je rimokatolika bilo više od

3400. Odlaskom Nijemaca poslije Drugog svjetskog rata prepolovio se broj katolika u Vajskoj. Danas u Vajskoj živi oko 1500 katolika.

Vajštanski župnici

Župa Vajska je poslije Turaka ustrojena istom za nadbiskupa Adama Patačića 1788. godine. Prvi župnik je bio O. Mihaeljević, franjevac iz Bača. Te godine se počimaju voditi i matice u Vajskoj. Od 1808. godine župu vode svjetovni svećenici. Prvi župnik je Andrija Meštrović, rodnom iz Pečuha. On je sagradio drugu vajštansku crkvu. Umro je u Vajskoj 1825, gdje je i pokopan. Naslijedio ga je 1828. Jan Nikolić, koji je podigao današnju župnu crkvu. Naslijedio ga je 1850. za samo tri mjeseca Petar Kulešević. Od 2. srpnja te godine župniku je Balogh György iz Kupusine koji je podigao kalvariju i dao maljati župnu crkvu. Mladi župnik Balogh je u Vajskoj djelovao samo 10 godina. Naslijedio ga je Illés Sándor do 1871. Slijedeći je župnik bio Andrija Ribović do 1887. kad je došao András Kucs. 1894. ga je naslijedio dr Stjepan Tumbas. Obnovio je kalvariju, podigao novi župni dvor, umjesto šindre crkva je dobila eternit ploče, povisio je zvonik. 26 godina je župnik Tumbas revnovao u Vajskoj. Pokrenuo je i list "Južna Ugarska". 1920. dolazi i ostaje do Petrova 1924. župnik Franz Lech, koga je naslijedio dr Anton Sorgh za samo godinu dana. Umro je i pokopan u Vajskoj. Slijedeći župnik je bio Nikola, pa dr Pavao Vidaković do 1927, kad je u Vajsku došao Josip Đurić. 1938. godine ga je naslijedio Stjepan Prčić. Naredni je župnik bio dr Pethő Benő. Od 1948. godine u Vajskoj župniku je Ivan Topalić. Eletktrificirao je crkvu. U Vajskoj je ostao do 1959. godine kad ga je naslijedio Ivan Vizentaner. On je u kantorski stan doveo časne sestre Kćeri milosrđa. U njegovo se vrijeme javljaju prva svećenička zvanja u Vajskoj. Od 1969. do 1983. župniku je Josip Miloš, zatim Andrija Đaković, koji je podigao novi župni dvor. Od 1992. do današnjega dana župom upravlja Josip Kujundžić.

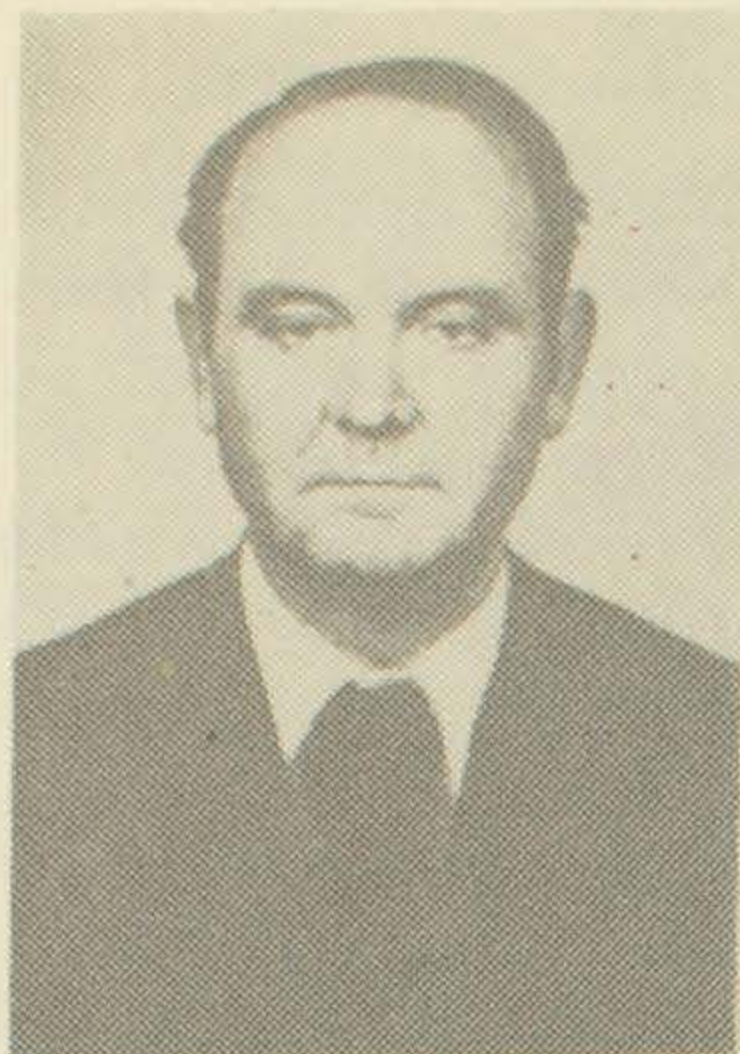
Župna crkva svetoga Jurja

Od 1797. godine, kad je selo kupio grof Zsigmond Gromon, o Vajskoj i njezinoj crkvi brinuo se i vlastelin. Spočetka su Vajštanci, kao i susjedna sela, imali crkvu od pruča ispletenu, blatom oblijepljenu. Oko 1800. godine se spominje župna crkva svetoga Jurja od nabijene zemlje. Bila je bez zvonika, a dva zvona su bila na drvenom zvoniku. Već 1840. godine počese uz pomoć Morica Gromona, vlasnika Vajske, graditi novu crkvu od čvrstog materijala. Crkva je podignuta po nacrtu Josefa Schneidera, arhitekta iz Kalače. Već 1842. dovršena je i blagoslovljena nova crkva. Vajska je dobila četiri zvona. Godine 1830. kupljene su orgulje sa šest registara iz Filipova (danas Bački Gračac). Vajštanska je župna crkva 3. listopada 1993. godine proslavila 150. obljetnicu svoga dovršenja, a 18. ožujka 1995. dobila je novi oltar, pa je tako župa prvi puta u povijesti doživjela i posvetu oltara i posvetu crkve. Crkvu je posvetio subotički biskup Msgr. János Péntes.

Literatura: 1. Iványi István i Virter Ferenc, Bács-Bodrog vármegye községei, Vajska, u Magyarország vármegyéi és városai, Magyarország monográfiája, Bács-Bodrog vármegye, I. svezak, Budapest, 1909. g. 174-175. str. 2. Tomislav Augustinov, Kulturna povijest Vajske, Vajska, 1972. 3. Schematismus Colocensis 1942. 4. Schematismus Dioecesis Suboticanae 1993. 5. Stephanus Katona Historia Metropolitanae Colocensis Ecclesiae, 1800. g. I. dio.

SJEĆANJE NA MARKA VUKOVA, SVEĆENIKA I ČLANA UREDNIČKOG VIJEĆA "ZVONIKA"

*...na bikovačkim salašima
niknuo i rastao
sa zlatnim klasovima pšenice*

Sve nas je iznenadila žalosna vijest da je 2. ožujka ove godine Gospodin pozvao k sebi svoga slugu, svećenika, Marka Vukova, koji je svoje posljednje godine služenja narodu proveo u Svetozaru Miletiću. Na stranicama našeg lista donosimo najbitnije podatke iz zemnog života dragog nam pokojnika. Vjerujemo da će o njegovu liku biti napisane još

mnoge riječi. Poslužiti ćemo se najvažnijim podacima navodeći dijelove nadgrobno govora koji je održao vlč. Julije Bašić, župnik u Bikovu. Pokojnik je želio da on, kao župnik njegove rodne župe, predvodi sprovodne obrede.

Bog je htio da baš u ovo teško doba za nas bačke Hrvate iz naših redova uzme svećenika u najboljim godinama zemaljskog života.

No, čovjek snuje, a Bog određuje!

Da, upravo tako to biva kod svakog čovjeka koji sniva.

Vječni, živi i neumrli Bog - dobri i milosrdni - zajednički nam nebeski Otac, Gospodar života i smrti, u svome predodređenju zamislio je da se na jednom od pitomih bikovačkih salaša, 24. IV. 1938. u krilu bunjevačke Nane Kriste r. Vuković i oca Nikole Vukova, rodi sin Marko. Tako je na Bikovu niknuo i rastao sa zlatnim klasom pšenice - sred Bačke ravnice - ovaj naš budući svećenik. On je od svoje mudre Nane i poštenog Brace - kako je zvao svog oca - naučio izgovarati i svaku drugu hrvatsku riječ u divnom, blagom i lijepom bunjevačkom dijalektu. Pučku školu je završio u Subotici. Nakon toga odlazi u Nadbiskupsko dječjačko sjemenište u Zagreb gdje završava klasičnu gimnaziju. Poslije toga, također u Zagrebu, studira teologiju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu.

Svećeničko služenje

Studij je završio 1965. godine a za svećenika je zaređen u subotičkoj katedrali sv. Terezije, 29. VI. 1965. godine. Nakon mlade mise, koju je proslavio 4. VII. 1965. u Bikovu, prvo mu je kapelansko mjesto bilo u Novom Sadu - u župi Imena Marijina gdje ostaje do 22. VIII. 1967. godine. Zatim dolazi u Suboticu za kapelana u župu sv. Roka.

Župničku službu najprije je vršio u Šupljaku i Hajdukovu od 15. IX. 1969. - 20. IX. 1971. Iz Šupljaka odlazi za upravitelja župe Futog s filijalama: Kulpin, Kisač, Bački Petrovac, Rumenska i Stari Futog sa Veternikom gdje ostaje do 12. IX. 1978. Poslije toga odlazi u Đurđin u župu sv. Josipa Radnika. Ondje kao zauzeti djelatnik radi do 16. IV. 1984. godine kad je na osobnu molbu razriješen dužnosti. Na dvije godine povukao se u obiteljsku kuću u Subotici. Poslije toga ga je pokojni biskup Matija Zvekanović, 17. V. 1986. godine imenovao upraviteljem župe u Svetozaru Miletiću.

Bolest i smrt

Početak mjeseca prosinca 1994. pretrpio je težak srčani udar. Nakon liječenja u subotičkoj bolnici odlazi na oporavak i dvorbu u obiteljski stan sestre mu Klare i Ane. Dobro se osjećajući, kako sam reče, ide k svojim vjernicima u S. Miletiću. Oni ga radosno dočekuju i posjećuju sa željom da bude među njima i da se šećući u vrtu župne kuće oporavi. Budući da se

osjećao dobro, imao je silnu želju posjetiti kolegu Marijana Đukića u Kočanici. K njemu se uputio s još dvojicom naših svećenika 26. II. ove godine. U Končanici, u dobrom raspoloženju boravi tri dana a onda mu je iznenada pozlilo, te u noći sa srijede na četvrtak bi prebačen u virovitičku bolnicu. Tamo ga je u ranim jutarnjim satima 2. III. zatekla, kako kaže sv. Franjo Asiški, "Sestrica smrt"!

Zahvaljujući susretljivosti otaca franjevaca u Virovitici, tijelo pokojnog Marka preveženo je iz bolnice u mjesnu crkvu u kojoj je 8. ožujka u 9 sati koncelebriranu sv. misu predvodio pomoćni zagrebački biskup mons. Marko Culej. Uz njega je bilo petnaest svećenika i lijepi broj pokojnikovih prijatelja.

Sprovod u Subotici

Zemni ostaci vlč. Marka prenešeni su zatim u rodnu mu Bačku. Sprovod g. Marka bio je 9. ožujka u 15 sati na Bajskom grobu u Subotici, iz franjevačke kapele. Tijelo mu je položeno u obiteljsku grobnicu da čeka slavu uskrsnuća. Na sprovodu su bila četrdesetri svećenika na čelu s našim biskupom Ivanom, te mnoštvo štovalaca dragog pokojnika. Nad grobom su se od g. Marka oprostili: g. Lazar Novaković, Marijan Đukić - govor je pročitao Lazar Novaković, Szél József, Ante Skenderović, Ante Stantić, te predstavnici Pastoralnog vijeća i mladih župe iz Svetozar Miletića.

Poslije sprovoda sv. misa zadušnica bila je u franjevačkoj crkvi u Subotici a predvodio ju je Ordinarij. U župnoj crkvi Rođenja Bl. Djevice Marije u Svetozar Miletiću, također je održana sv. misa zadušnica u subotu 11. ožujka u 10 sati. Misu je predvodio biskup subotički mons. Ivan Péntzes u koncelebraciji dvadesetak svećenika. Prigodne riječi o liku pokojnika izrekli su svećenici Franjo Ivanković na hrvatskom i Szél József na mađarskom jeziku. Na kraju sv. mise somborski dekan Josip Pekanović zahvalio je Bogu što nam je darovao ovaj plemeniti lik koji će nam još dugo govoriti. Zahvalio je Marku na prijateljstvu koje je od njega poteklo i što je u njemu uvijek nalazio razumijevanja. Ujedno je uputio poziv na molitvu za duhovna zvanja kako bi naša budućnost bila sigurnija i ljepša.

Član uredničkog vijeća "ZVONIKA" i "NOVE SUBOTIČKE DANICE"

Pokojni Marko Vukov aktivno je sudjelovao u osnivanju novog katoličkog lista Subotičke biskupije, na hrvatskom jeziku i zauzimao se da Subotička Danica, naš popularni kalendar, svakako iziđe i za 1995. godinu. On je ujedno bio i član Uredničkog vijeća kako "Zvonika" tako i "Nove subotičke Danice".

Bio je pjesnik i zauzet kulturni djelatnik. Svoje pjesme objavljivao je u "Bačkom klasju" i "Subotičkoj Danici". U "Bačkom klasju" također je pod pseudonimom "Salašar" objavio niz vrlo lijepih "bunjevačkih pripovijedaka". Ostavio nam je u rukopisu bogatu pjesničku zaostavštinu i drugi pisani materijal. Osobito se angažirao u proslavama i obilježavanju jubileja naših velikana: Blaška Rajića, Alekse kokića, Lajče Budanovića, Ivana Antunovića... Sudjelovao je i u svim jubilejima Crkve u Hrvata.

STOPE NA DRUGOJ OBALI

/Nadgrobni govor vlč. Lazara Novakovića/

Gospodin naš Isus Krist, kad se opraštao od svojih učenika, rekao je i ove riječi: "Vas sam nazvao prijateljima jer vam priopćih sve što sam čuo od Oca svoga"./Iv. 15,15/ Isus je volio prijatelje. Rado je prijateljevao. Plakao je nad mrtvim prijateljem Lazarom.

Lijes s Markovim tijelom na odru u franjevačkoj kapelici

Ovdje sam da se oprostim od zemnih ostataka prijatelja, svećenika, Marka Vukova. Čast mi je i radost da sam bio ubrojen među njegove prijatelje.

Poznanstvo s Markom seže u moje ministrantske dane. On mi je pružio 1969. god., kao dječaku, Knjigu nad Knjigama. Nisam tada mogao proniknuti koje li veličine, ljepote u tom daru. Nisam mogao znati da ćemo obojica biti radnici na njivi Gospodnjoj.

Naše se prijateljstvo počelo razvijati kada je Marko došao za upravitelja župe u Đurđin. Satima se s njim moglo razgovarati a da se nije govorilo ni protiv koga. Razgovarali smo o ljepoti Božje Riječi, životu crkvene zajednice, povijesti, poeziji, o našem hrvatskom narodu, o pastoralu... i o mnoštvu neiscrpnih tema.

Kada sam ga 1983. zamolio za propovijed na Mladoj Misi rekao je: "Poštenja mu, na takvom slavlju još nisam nikad govorio". Rado je prihvatio tu obavezu. Sjećam se i danas njegovih riječi: "Imat ćeš problema u Crkvi i u svijetu. Ali, ne boj se, ima smisla". Vjerovao je u smislenost života. Vjerovao je u pobjedu dobrote nad zlom, istine nad lažju, svjetla nad tamom.

Kada je Marko preuzeo neku obavezu - propovijed ili predavanje - moglo se biti miran jer se znalo da će on to temeljno i dobro spremiti. U svojim nastupima, govorima, često se vraćao Abrahamu i Sari. Kakve su to bile zanosne riječi o praocu vjere. Isticao je njegove kvalitete vjernosti, gostoljubivosti, pravednosti, ljubavi prema voljenoj ženi...! Markov život su ispunjavale Abrahamove vrijednosti. Čuvao je i njegovao svoju vjeru. Pomagao je mnogima na putu prema vjeri. Svojim riječima pomagao je rasti u njoj. U njegov dom, gdje god boravio, prijatelj, dobronamjernik, potrebnik - uvijek je imao mjesto.

Kada sam zadnji put putovao s njim u Hrvatsku rekao je i ove riječi: "Ljubav, zaljubljenost, je najnormalnije stanje ljudskog duha. Sve ostalo malo vrijedi". Marko je bio i ostao

zaljubljenik Božje Riječi. Volio je čovjeka, volio je prijatelje, Crkvu i narod. Ostalo je mnogo duhovne hrane u njegovim spisima, pjesmama. Sakupićemo sve, da ništa ne propadne.

Dragi Marko, prešao si Rijeku! Naša komunikacija, prijateljstvo, ne prestaje. Ono se diže na jednu višu razinu. Vjerujem u tvoje stope na drugoj obali. Kada pođemo za njima, dogodit će se Susret. Susret će biti blizina, radost i zajedništvo. Ostvarit će se riječi Knjige: "Što oko nije vidjelo, uho čulo i srce osjetilo, to je Bog pripremio onima koji Ga ljube!" Tako neka bude! Amen! Amen!

Priradio: F. Ivanković

MARKO VUKOV, SVEĆENIK

Klas slomljeni.
U vihoru
mirne ravni.

Pjesnik!
U rasklasala polja
zagledan.

Skromno
napaćenom puku, riječi
darivao.

Osmjeh na licu
Pastira.
Obalu dotakao.
/Alef/

UMRLA ISUSOVA "KOMŠINICA"

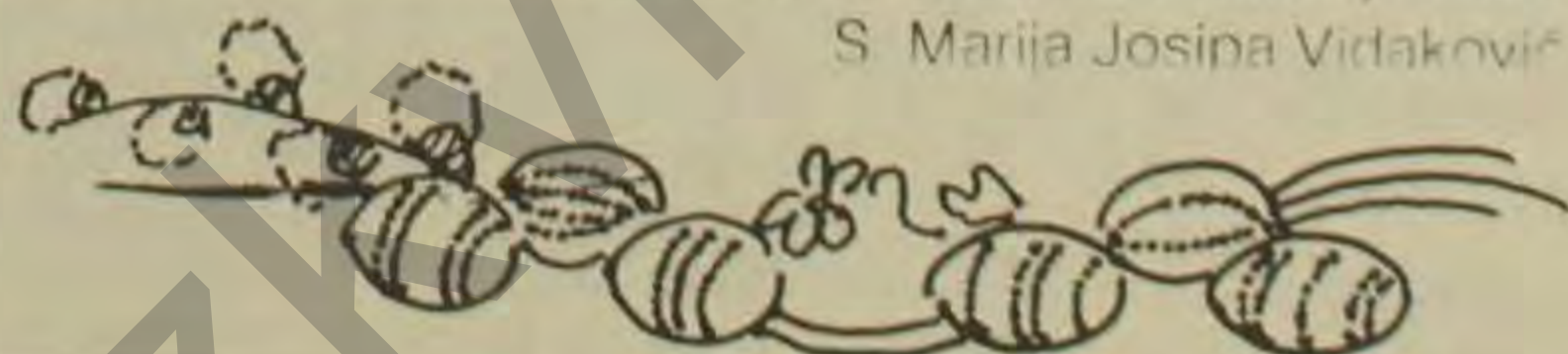
U petak 24. veljače 1995. godine umrla je kod sestara Dominikanki u Subotici Cecilija Vidaković, rođena sestra redovnice-dominikanke s. Josipe. Pokojnica je čitav svoj život proživjela u župi sv. Roka, u kući neposredno iza crkve u Skerlićevoj ulici broj 6 kao dobra susjeda sestrama "Kećri Milosrđa" i kao Isusova "komšinica", kako je to na sprovodu istaknuo u svom govoru vlč. Andrija Anišić, sadašnji župnik župe sv. Roka. Naime, ona je sve dok je mogla redovito išla na sv. misu i pričest u crkvu sv. Roka, a svaku večer bi klekla kraj svog prozora i okrenuta prema crkvi pozdravljala svog najboljeg susjeda Isusa, prisutnog u svetohraništu, zahvaljujući mu za protekli dan i moleći miran san. Osobito je voljela kad je u crkvi bilo klanjanje. Zнала je satima klanjati se i moliti pred Presvetim. Rado je uvijek išla i u druge crkve kad je bilo klanjanje.

Sprovod ove drage pokojnice bio je na subotičkom Kerskom groblju. Sprovodne obrede vodio je vlč. Dobai István, župnik župe sv. Jurja u kojoj djeluju sestre Dominikanke, a prisutni su bili i mons. Bela Stantić, generalni vikar Subotičke biskupije, koji je također izrekao tople riječi oprostaja i sućuti i već spomenuti vlč. Andrija Anišić, koji je održao prigodnu homiliju.

Mala Cila rodila se u teško ratno vrijeme 25.11. 1914. godine u Tavankutu kao treće dijete Lozana i Lozike rođene Bajić. U svojoj trećoj godini nesretnim slučajem, padom u bunar, oštetila je svoj sluh, koji joj je svakim danom sve više slabio. Nakon završene građanske škole, u Požegi i Korčuli završila je i privatnu domaćinsku školu. Živjela je sretno uz nježnu pažnju njene tete Đule. Nakon tetkine smrti, od svoje 27. godine živjela je sama, kako već rekosmo, u sjeni crkve sv. Roka, sve do svoje osamdesete godine.

Isus, njezin prijatelj i "susjed", primio ju je sada k sebi u svoje vječne stanove svjetlosti, mira, radosti i ljubavi da zajedno s njim u društvu svih anđela i svetih uživa kroz svu vječnost.

S. Marija Josipa Vidaković

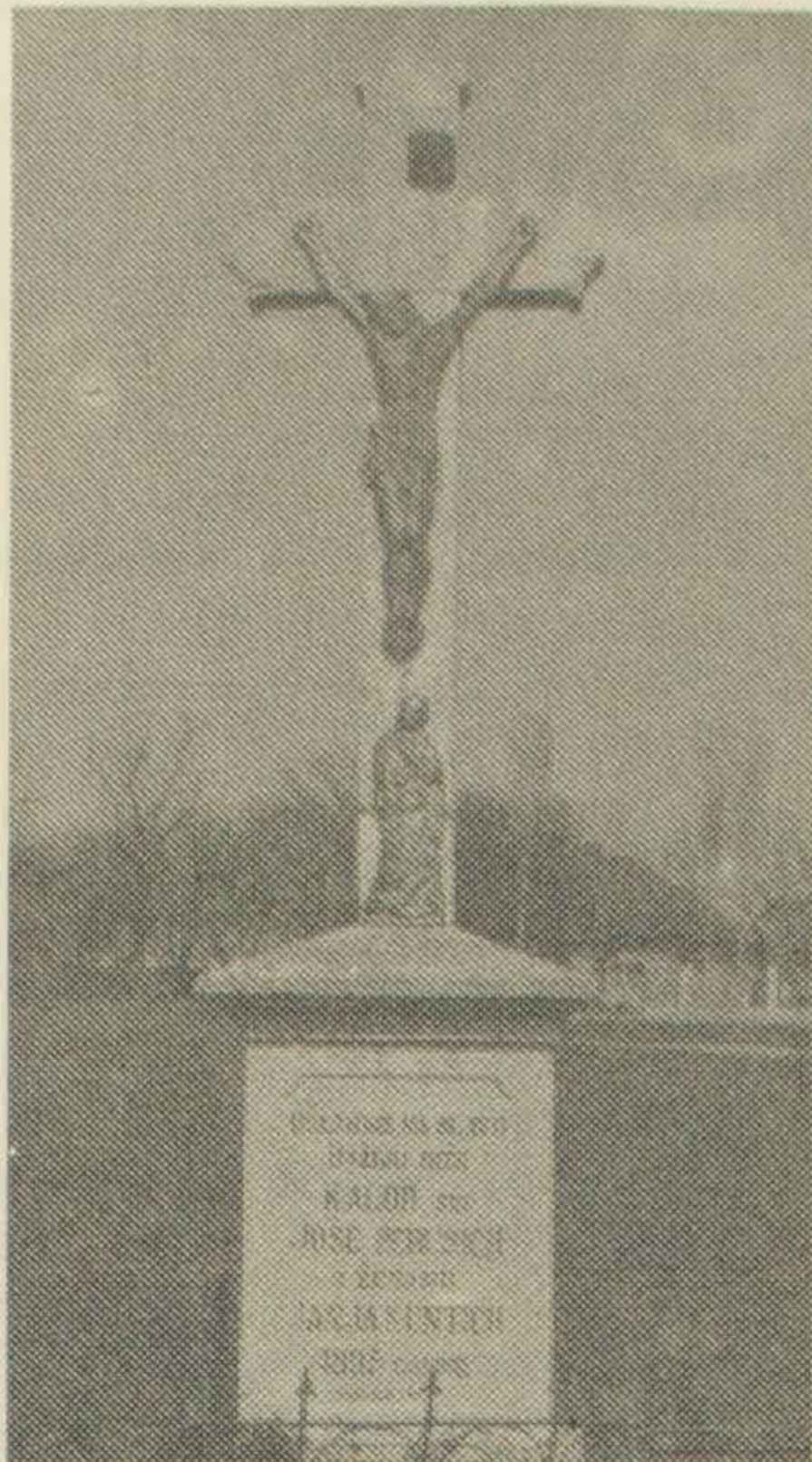

PERUŠIĆEV KRIŽ

Subotičke ulice, okolni drumovi i putevi prema salašima ukrašeni su križevima. Po svom obliku mogu biti jednostvani od drveta, pa malo ljepši - načinjeni od željeza sa mnogim ukrasima, ali ima i onih najvrednijih od mramora, bijelog ili u boji.

Narod je podizanjem ovih križeva želio izraziti svoju iskrenu vjeru i svoje poštovanje prema tom sveopćem i najljepšem simbolu kršćanstva. Te križeve poštovali su i na vanjski način, pa su ljudi, kad su prolazili pored križa, uvijek skidali šešir i tako dali znak svoje vjere.

Obično se zna tko je i kada podigao križ. Tako je 4. rujna 1994. godine veoma svečano proslavljena obnova Gabrićevog križa na Hrvatskom majuru, koji je podigao Ivan Gabrić 1897. godine.

Još jedan križ krajputaš ovih dana slavi svoj stogodišnji jubilej. To je Perušićev križ koji se nalazi s lijeve strane puta prema Bunariću u Subotici između beogradske i senčanske željezničke pruge. Taj križ podigli su 4. IV 1895. Kalor Perušić (rođen 6. II 1848. godine) i njegova žena Janja Kuntić.

Ovaj križ je bio putokaz prema Gospinom svetištu na Bunariću, gdje je također podignut križ prije 100 godina. Tijekom proteklih godina i desetljeća bezbrojni hodočasnici na svom putu prema svetištu zaustavljali su se pred tim križem i kratko se pomolili i križu poklonili.

Sve do kraja drugog svjetskog rata iz subotičke župske crkve Sv. Jurja išla je procesija s križem (narod je govorio: "Išo je križ") na Bunarić kad je bilo proštenje pjevajući marijanske hodočasničke pjesme. Na odlasku i na povratku procesija se kratko zaustavila kod toga križa.

Križ je do danas veoma dobro sačuvan jer je od mramora i vrlo je lijepo izrađen. Sačuvan je lik propetog Isusa i ispod njega lik Gospe.

Sada ćemo kratko pogledati obiteljsku granu porodice Perušić koja je podigla ovaj križ. Kako smo rekli, križ su 4. IV 1895. godine podigli Kalor Perušić i njegova žena Janja Kuntić. Njihova djeca su Stipan (rođen 1871. god.), Marga, Terezija, Mihajlo, Luka, Etela i najmlađi Joso (rođen 1883.). Ova loza porodice po muškoj liniji, prema našem današnjem znanju, je izumrla. Možda je netko živ po ženskoj liniji.

Ovdje je važna paralelna loza te porodice. Otac spomenutog Kalora bio je Josip Perušić. Josin brat bio je Ivan Perušić. On je pored druge djece imao sina po imenu Ambrozije (zvali su ga Lozija). To znači da su Kalor i Ambrozije bili braća od strica.

Ambrozijeva djeca su Marija, Ilonka, Luka i najmlađi Grgo. On je rođen 1. III 1896. godine, a njegova žena Roza Dević rođena je 26. XII 1901. godine.

Njihova djeca su Beno, Marija, Alojzije, Blaško, Grgo, Mirko, Stanka i Lajčo Perušić.

Oni su danas svi živi i zajedno s djecom svoga strica Luke (s Antunom i Margom) žele proslaviti ovaj lijepi jubilej u svojoj velikoj porodici. Proslavit će 100 godina Perušićevog križa.

Proslava će biti skromna, ali lijepa. Na Mladi Uskrs (23. IV 1995.) u 18 sati u subotičkoj katedrali sv. Terezije bit će sv. misa zadušnica za sve pokojne članove porodice Perušić i zahvalnica za sve njezine članove, koji se na taj način sjećaju ovog

lijepog jubileja, 100 godina jednog od naših križeva krajputaša.

Ovaj lijep primjer neka bude podsticaj da se obnove i sačuvaju i drugi križevi koji ukrašavaju našu bačku ravnicu svjedočeći o duhovnom bogatstvu naroda koji ih je podigao i godinama sačuvao.

Bela Gabrić

KORISNO

SRČANI UDAR (INFARKT)
BOLEST DANAŠNJICE

Svake godine milijun i pol Amerikanaca pogađa srčani udar. Oko 500.000 ih podlegne, od ovih 60%, prije nego im se pomogne da prime medicinsku pomoć. Međutim, zahvaljujući novim lijekovima i kirurškim zahvatima, značajni broj života mogao bi biti spašen i oštećenja popravljena kad bi se samo prepoznali i liječili nejasni simptomi srčanog udara!

"Svi smo već čuli o gušećoj boli u srednjem dijelu grudnog koša, koja je nepogrešiv znak nastupajućeg infarkta!" - kaže dr. J. Cook, kardiolog na Stanford univerzitetu. "U većini slučajeva, to je taj simptom. Međutim, u nekih 20% slučajeva, ljudima prijete srčani udar i bez boli u grudima, ali s drugim opasnim simptomima koji se ili krivo tumače ili zanemaruju".

Alen. W. je upravo bio na jednom žuru, kad je počeo osjećati nadutost i mučninu - "kao da sam imao ogroman mjehur plina koji me gonio na povraćanje!" Nije pomoglo ni podrigivanje, niti je koristilo mirno sjedenje ili izlaz na svjež zrak. Zabrinut, zamoli kolege da ga prebace u bolnicu, gdje je lijek protiv zgrušavanja osujetio nastupajući srčani udar. Kasnije je uspješnim operacijskim zahvatom izvršen tzv. bypass. Naravno da nije svaki napad u probavnom traktu ili bol u ramenu znak predstojećeg infarkta. Mnogi imaju takve i slične simptome u intervalima s više ili manje neugodnosti. No, treba se zabrinuti ako takvi simptomi potraju duže od 15-20 minuta i ne pomažu im ni lijekovi za ublažavanje kiseline u želucu ni drugi lijekovi koji su ranije vrijedili.

"Postoje tri osnovna upozorenja kada treba ozbiljno uzeti neki neobični simptom" - veli dr. Epstein, kardiolog i profesor medicine, te nastavlja:

"Prvo - kad osjetite da nešto nije u redu što prije niste osjetili ili ne s takvom žestinom;

drugo - kad problem nije samo trenutačan ili prolazan;

i treće - svaki problem koji vas noću probudi i traje dulji vremenski period."

Isti stručnjak napominje da bol, koja potječe od srca, počinje spontano i ne prolazi ili se još pogorša s promjenom položaja tijela, kad ne pomažu sredstva za smirenje, topli jastuk ili masaža. Bol može početi dok sjedite ili spavate. Pušači, dijabetičari stariji od 60 godina, pacijenti s povišenim krvnim tlakom ili nasljednim srčanim manama moraju biti posebno oprezni na "čudne" simptome. "Žene i mlađi svijet naročito ne obraćaju pažnju na takve simptome. Oni ne vjeruju da bi i njih mogao pogoditi infarkt".

Prema istraživanjima Američke lige za srčana oboljenja, klasično - izraziti simptomi srčanog udara su slijedeći:

1. Neugodan pritisak, mučnina ili bol u srednjem dijelu prsiju koji traju duže od nekoliko minuta. Oni koji su to doživjeli vele: "Kao da mi je slon stao na prsa!"

2. Bol se proširuje s predjela prsnog koša na lijevu ruku ili lijevu stranu vrata.

3. Jako znojenje, kratko disanje, zamor - ponekad skopčan s nesvjesticom, ošamućenošću ili mučninom i povraćanjem.

Međutim, eksperti vele da treba biti oprezan jer se to može očitovati pojedinačno ili zajedno, sa ili bez boli u prsima.

(Nastavit će se...)

Prema RD/94.

Priredio: Antun Miloš

HOĆEMO LI SE I DALJE ISPOVIJEDATI?

Praktična sam virnica i zbog toga me jako boli kad vidim da se za Uskrs sve manje virnika ispovida. Nekad su za ove blagdane ljudi, žene i dica stajali za ispovid u dugim redovima. Sad u našoj župi ima malo virnika koji se ispovidaju za "Oprosnu" ispovid. Izgleda da malo nji gri smatraju grijom. Neki opet idu na pričest bez ispovidi pa se pitam - hoćemo li se i dalje ispovidati?

Kata C.

Drago nam je da ste praktična vjernica i da osjećate brigu za cijelu vašu zajednicu, kao što i Crkva brine za svakog pojedinog vjernika.

Možemo vam s potpunom sigurnošću reći da je grijeh još uvijek grijeh i da će tako biti do konca svijeta! Smrtni grijeh se nikad ne oprašta bez ispovijedi i sakramentalnog odrješenja. Zato kanoni Crkvenog zakonika naređuju: "Svaki vjernik, pošto je došao u godine rasuđivanja, dužan je barem jedanput godišnje iskreno ispovijediti svoje teške grijehe" /kanon 989/. Isti Zakonik nadalje preporuča da se ispovijedaju i laki grijesi jer se tako vjernik bolje čuva od teških grijeha.

Što se tiče prijašnjih vremena, vjernici su, kako kažete, masovnije išli na ispovijed osobito za velike blagdane Uskrsa, Božića i sl. Međutim, mora se reći i to da je to bila jedna navika - kao što je bila navika da se za Poklade griješilo, jer, eto, dolazi korizma pa ćemo to ispovijediti! A kada prođe Uskrs, opet ćemo se opustiti do slijedećeg Uskrsa!

Takvo masovno ispovijedanje bilo je, doduše, znak da u narodu još ima neke vjere i straha Božjega, ali takva vjera baš nije bila prava. To je bila običajna vjera i nije zahvaćala kršćanski život u cijelosti. Naime, ispovijedalo se za Uskrs a poslije bi sve splasnuo. I tako bi se životarilo iz godine u godinu a pravog vjerničkog života i kršćanskih plodova jedva da je bilo - bar ne tako masovnih kako su ispovijedi bile masovne.

Što se tiče grijeha, valja naglasiti da grijeh nije u prvom redu prekršaj nekog zakona - kao kad u prometu vozilom napraviš prekršaj pa te policajac oglobi kaznenom taksom. Za nas vjernike grijeh je nešto ozbiljnije i strašnije. Cijeli naš život, naime, moramo postaviti u izravnu vezu s osobom Isusa Krista. Kad kršćanin čini grijeh, on krši vjernost koju je dao svom prijatelju i bratu Isusu!

Međutim, moramo znati - kako nas uči novi "Red pokore", da ima lakih grijeha kao što su male nepažnje prema prijatelju. Dovoljno je doći prijatelju i s njim nastaviti razgovarati. To znači, dovoljno je s lakim grijesima doći na misu i iskreno prijateljevati s Isusom u euharistiji i pričestiti se.

Ima OZBILJNIH grijeha, koji su doduše teški, ali još ne znače prekid prijateljstva s Isusom. Teški su ali nisu "smrtni". Kao što dijete rasrdi roditelje, oni se naljute ali ne tjeraju dijete iz kuće niti dijete napušta zbog toga očinski dom. Takve grijehe bismo ispovijedali ali ne bismo zbog njih morali svaki čas trčati na ispovijed jer nas ne bi udaljavali od euharistije. Euharistija zaista oprašta grijehe. Takvi grijesi bi "umirali" za vrijeme mise u kojoj s Kristom želimo umrijeti i uskrsnuti jer bi ih brisala njegova krv!

Koji su to grijesi? U svakom slučaju to su svi grijesi gdje nema potpune svjesnosti, potpune slobode i gdje nema zlobe.

SMRTNI grijeh je onaj u kojem sasvim svjesno i slobodno odlučimo učiniti veliko zlo, kad otjeramo Isusa od sebe, kad napustimo Očev dom. Da se takav grijeh oprost, nema drugog puta nego ispovijed i sakramentalno odrješenje.

Možemo postaviti pitanje: Da li se smrtni grijesi događaju često? Mislimo da ne. Ali se mogu događati jer je čovjek veoma prevrtljivo biće! Zato, kako smo već rekli, valja ispovijedati i manje grijehe da bismo suzbili zle navike pa da ne dođe do smrtnih grijeha.

Iz svega rečenoga, ukratko da rezimiramo:

Grijeh je uvijek grijeh. Svi smo grešnici: netko više, netko manje. I moramo se ispovijedati. Još više - moramo se truditi biti pravi kršćani, tj. ljubiti Boga svim srcem svojim, svom dušom svojom i svojom snagom svojom, a blišnjega svog kao samog sebe. Tko iskreno ljubi Isusa, ne može odmah pogrditi svog najvećeg Prijatelja. Tko ljubi, ići će na susret s Kristom bar na dan Gospodnji i uvijek se pričestiti! Postavljajući gornje pitanje, niste rekli da li se u vašoj župi povećao broj onih vjernika koji idu često na pričest. Ako se broj povećao, onda ne trebate biti zabrinuti jer je kršćanska praksa zaživjela i kod vas. Onda će i ispovijedi biti ozbiljnije, iskrenije i bolje.

Antun Miloš

Mag. Lazar Ivan Krmpotić
24213 Đurđin

Dne, 17. ožujka 1995.

UREDNIČKOM VIJEĆU KATOLIČKOG LISTA "ZVONIK"
24000 - SUBOTICA
Ivana Milutinovića 52

Predmet : članak Vesne Ivanković

Krv mi se sledila kada sam pročitao članak Vesne Ivanković: "Poljubi me poljupcem..." na 14. stranici katoličkog lista "Zvonik" br. 3. Članak takove sadržine ne bi mogao imati mjesta ni u jednom čestitom svjetovnom listu, a kamo li u jednom katoličkom listu? Zanima me što Uredništvo misli postići takvim člankom? Hoćemo li sutra moći čitati i o drugim nastranostima sa tog područja? Prije svega, tko su ti anketirani? To po svojim shvaćanjima vjernici nisu, jer od desetak anketiranih jedva koji bi zastupao Katoličkoj Crkvi prihvatljive stavove. A ako su to ipak nekakovi "vjernici" onda sigurno ne treba njihova nakaradna shvaćanja propagirati u jednom pučkom listu. Hoćete li sutra praviti anketu o nakaradnim shvaćanjima drugih Božjih ili crkvenih zapovijedi? Mislite da će to imati pozitivnoga učinka na mlade vjernike. To će biti prvi put u povijesti Crkve, da netko hrani ljude otrovom, kako bi u njima proizveo učinke duhovnog zdravlja i napretka? Iskustvo Crkve, njezinih ustanova i svetaca je sasvim protivno. Želite li time postići popularnost ili veću čitanost lista? Gorke ćemo plodove brati vrlo brzo, a mnoge već odavno beremo! Ili se možda misli da su to novi vidovi evangelizacije mladih naraštaja? To nije evangelizacija svijeta nego posvjetovnjačenje Crkve, u cilju njezinog posvjetovnjačenja, a što je ravno njezinom uništenju, jer ako sol obljetavi, zna se što se s njom čini? A to ne bi smio činiti list koji nosi pridjev "katolički". Smatram da biste bili dužni ispraviti tu sablazan koju ste time učinili i da Vam to bude upozorenje da se takovi članci više ne pojave na stranicama toga glasila, ako pretendira da ulazi u katoličke kuće. Vrlo je zanimljivo, da ne vidite kako su stavovi u spomenutom članku dijametralno oprečni trendu u Crkvi u Hrvata, pa i u Crkvi u svijetu. Vidim da obilato prepisujete članke ili citate iz "Glasa Koncila", tako da dijelovi lista liče na zidne novine sa mnoštvom izrezanih ili prepričanih članaka, a zanimljivo da niste zapazili vrlo pozitivne članke o toj tematici, osobito u posljednjim brojevima npr. 8/95 str. 2 i 3, gdje su i kardinal Kuharić, i Uredništvo i Željko Pavičić uprli sve sile da mladeži ukažu na visoke kršćanske ideale u borbi za duhovnu obnovu mladeži, a što ovaj članak preporuča? Mislite li da će to pomoći mladima u odabiru duhovnog zvanja i za sklapanje solidnih kršćanskih brakova?

U nadi da Vam se neću više morati javljati na ovakove teme!

Lazar Ivan Krmpotić

Gornje pismo ne želim komentirati! Upućujem naše čitatelje da pročitaju još jedanput ovo pismo i spomenutu anketu. Zao mi je što mr Lazar I. Krmpotić nije pročitao anketu do kraja. U uvodu ankete izražena je struktura anketiranih, a na pola stupca zaključka jasno je izražen naš stav i stav Crkve glede predbračnih odnosa mladih!

Što se tiče prepisivanja članaka ili citata iz "Glasa Koncila" moram primijetiti da su nam mnogi čitatelji zahvalili za "Vijesti iz opće Crkve" s obzirom na činjenicu da je područje Jugoslavije ostalo bez vjerskog tiska na hrvatskom jeziku. Voljeli bismo i molili da nam mr Lazar I. Krmpotić javi na koji način, za sebe i za svoje vjernike u Đurđinu, nabavlja "Glas Koncila" te im nisu potrebne naše "zidne novine sa mnoštvom izrezanih ili prepričanih članaka".

Urednik

Dragi i poštovani velečasni Andrija,

U Zagrebu su mi donijeli Vaš list "Zvonik", broj 2. od prosinca 1994. Lijepo i ugodno iznenađenje! Čestitam od sveg srca i na trudu i na radu i na hrabrosti! Bog neka bude s Vama!

Prosim Vas, ako Vam je ikako moguće, bilo kojim putem, pošaljite mi broj 1. istog lista, te me ujedno upišite i šaljite mi list redovito kako će izlaziti. Isto tako Vas lijepo molim da mi nekako pošaljete SUBOTICKU DANICU za 1995. godinu..

Iskreno Vam se unaprijed zahvaljujući za ovu uslugu i želeći Vam svako istinsko dobro od Jedinoga Dobra, srdačno Vas pozdravljam!

Vaš prof. Željko Jež, Zagreb

*****

Poštovano Uredništvo!

Pošto smo pročitali katolički list "Zvonik", želimo reći da nam je jako drago što je i na našim prostorima izišao ovakav list.

"Zvonik" je lijepo odjeknuo u našim srcima otkrivajući nam ljepotu življenja kroz neizmjerni nacrt Božje ljubavi.

P.s.

U prilogu vam dostavljamo kratak sadržaj aktualnog duhovnog događaja iz Barske nadbiskupije.

Uz Božji blagoslov, srdačni i topli pozdravi

Mirjana i Svetlana Simonović, Bar

ZAŠTO 24 STRANICE?

Na našu veliku radost, zahvaljujući vašoj suradnji, materijala za naš "Zvonik" ima svakim danom sve više što je vidljivo i iz ovog broja. Stoga smo odlučili da "Zvonik" i ubuduće izlazi na 24 stranice.

POZIVAMO VAS I DALJE NA SURADNJU. PIŠITE!

Ako niste vični novinarskom i sličnom pisanju, pošaljite nam samo osnovne podatke, a mi ćemo već od tih podataka oblikovati vijest ili izvještaj. Šteta bi bilo da neki značajniji događaji ili vijesti ne budu objavljeni samo zbog toga što se netko ustručava javiti nam ih jer ne zna "lijepo" pisati.

HVALA NA PODRŠCI I SURADNJI!

*****

ZAŠTO 2,00 N. DIN?

Nažalost, morali smo podići cijenu. Glavni razlog tomu je što smo povećali broj stranica. Naime, mi smo kod određivanja cijene računali na 16, a sad su 24 stranice. Razumljivo je da je i cijena viša. No, ni ranije, novcem od prodanih primjeraka nismo mogli pokriti troškove tiska (samo tisak i porez na promet se plaćaju, sve ostalo je dragovoljni rad)! Razliku smo pokrivali novcem naših darovatelja!

Pozivamo **DOBRE LJUDE** koji nam mogu pomoći da postanu naši **DOBROČINITELJI** ili **SPONZORI**! Hvala unaprijed na svakom daru! Imena darovatelja objavljuvat ćemo na ovoj stranici!

Uredništvo

ZADUŠNICA ZA + MONS. MATIJU ZVEKANOVIĆA

U ponedjeljak, 24. travnja 1995. godine u katedrali-bazilici sv. Terezije u 9 sati subotički biskup mons. Ivan Péntzes, u koncelebraciji s drugim svećenicima, služit će svetu misu za svog prethodnika biskupa Matiju Zvekanovića, o četvrtoj obljetnici njegove smrti. Srdačno potičemo sve vjernike da dođu na ovu svetu misu da zajedno molimo za svog bivšeg Pastira i za potrebe naše biskupije, a osobito za duhovna zvanja.

SUSRET MLADIH U BAČU

Godišnji SUSRET MLADIH VJERNIKA svih župa Subotičke biskupije održat će se u BAČU, 02. svibnja 1995. godine. Mladi dođite da zajedno rastemo u vjeri, nadi i ljubavi! Tema susreta: EVANĐELJE I BORBA ZA MIR!

SUSRET BRAČNIH PAROVA

U ŽUPI SV. ROKA U SUBOTICI, 21. travnja 1995. godine u 20 sati bit će SUSRET BRAČNIH PAROVA. Pozvani su svi zainteresirani. Susreti će se i u buduće održavati svakog trećeg petka u mjesecu.

KONCERT KATEDRALNOG ZBORA "ALBE VIDA KOVIĆ"

U nedjelju, 23.04. u 19 sati u KATEDRALI-BAZILICI SV. TEREZIJE U SUBOTICI bit će KONCERT U POVODU OBLJETNICE SMRTI MAESTRA ALBE VIDA KOVIĆA!

USKRSNA IZLOŽBA

U prostorijama "BUNJEVAČKOG KOLA" u SUBOTICI, Preradovićeveva 4 od 04. travnja pa do poslije Uskrsa bit će otvorena USKRSNA IZLOŽBA šarenih jaja, i slika i predmeta izrađenih od slame. Organizatori izložbe su Likovna sekcija KUD-a "Bunjevačko kolo" i Slamarska sekcija HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta. Izložbu možete posjetiti SVAKI DAN od 9 do 13 sati.

VJERSKA EMISIJA NA RADIO SUBOTICI ČETVRTKOM U 19 SATI

POSLJEDNJA VIJEST:

Zlatni jubilej svećeništva nadbiskupa Perkolića u Baru. Čitajte u slijedećem broju!

SVIM REDOVNIM, DOPISNIM I POČASNIM ČLANOVIMA INSTITUTA "IVAN ANTUNOVIĆ" I SVIM PRIJATELJIMA I DOBROČINITELJIMA INSTITUTA SRETAN I BLAGOSLOVLJEN USKRS!

Predsjedništvo Instituta

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/24-740. Glavni i odgovorni urednik: Andrija Anišić; zamjenik glavnog i odgovornog urednika: Franjo Ivanković; tehnički urednik: mr Ervin Čeliković; lektor i korektor: Katarina Čeliković; vinjete: Cecilija Milanković. Uredničko vijeće: Josip Anišić, Stjepan Beretić, Marko Forgić, Bela Gabrić, Vesna Ivanković, Andrija Kopilović, o. Marijan Kovačević, Grgo Kujundžić, Antun Miloš, Josip Pekaović, Ivan Piuković, Blaženka Piuković i Branko Vaci. Tiraž 2800. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "GLOBUS", Otmara Majera 10, Subotica, Tel: 024/51-202.